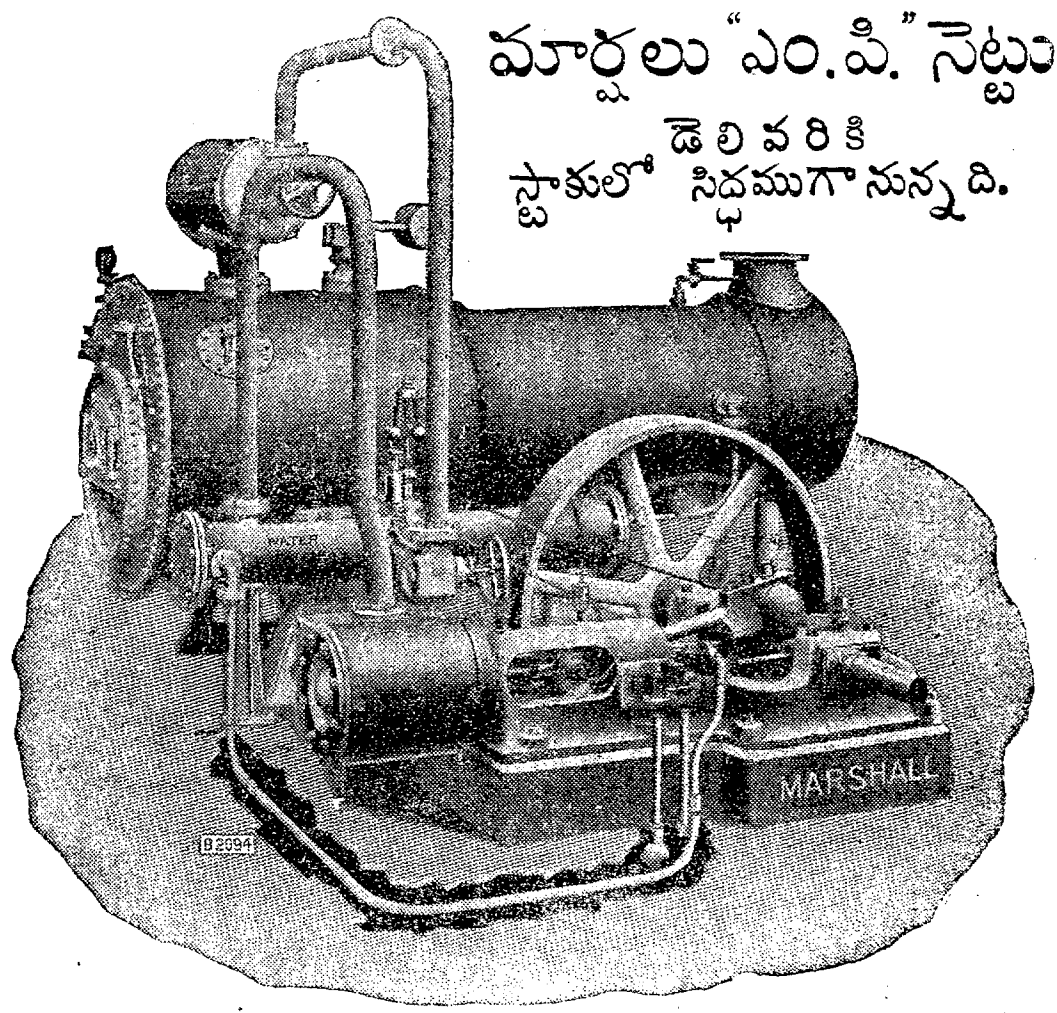

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

Vol. 7. { చెన్నవట్టణము 1920 వ సం॥రం డిసంబరు నెల 18 తేది శనివారము } No. 216
 సంవత్సరము, ౭ { కా ద్రి నా మ శం వ త్స ర మా గ్గ శి ర అష్ట మి ర్. } సంచిక ౨౧౬

మార్షలు "ఎం.పి." నెట్టు
 డేలి వరికి
 స్టాకులో సిద్ధముగా నున్నది.

బాయిలర్లు, ఎంజిను, సూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వై పింగు మొదలగువాటితో పయిన ఉండునది మార్షలు "ఎం. పి." మార్తి నెట్టు యొక్క వివరణము ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునామాకు దరఖాస్తు లంపుకొన వలెను.

మార్షలు సన్ను & కో (ఇండియా) లిమిటెడ్
 బాన్ చెస్: బెజవాడ, తంజావూరు. నెం. 9 నెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము
 శస్త్రోన్మూలకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర వీరిధమైన శస్త్రోన్మూలను కూడ ఈ అమృతాంజనమును చాచి సంత మాత్రమున వలెనుగూడదు. ఈ ధర 0-10-0 అణాలు.

మోహనితైలము
 సీసా 1-౩ 0-12-0.

తామరతైలము
 డబ్బి 1-౩ 0-6-0

వండ్ల పొడి
 డబ్బి 1-౩ 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,
 బాంబాయి . మదరాసు.

డి. పి. యాన్. 710

పరిమళానంత నస్యము.

10 డబ్బి 1-౩ ౦-౦-౦	20 డబ్బి ౨-౦-౦-౦
30 డబ్బి ౩-౦-౦-౦	40 డబ్బి ౪-౦-౦-౦
మీలైన బాల్ బాస్ సాదానస్యము.	
10 డబ్బి 1-౩ ౦-౦-౦	20 డబ్బి ౨-౦-౦-౦
30 డబ్బి ౩-౦-౦-౦	40 డబ్బి ౪-౦-౦-౦
డి. పి. యాన్. లెంగ్వు లండు కేంజెస్.	
6 డబ్బి ౧-౩ ౦-౦-౦	

మీ వైద్యునికి
 ప్రైవు సోజను అను దివ్యావధము
 అనుమతి. ఈ కు సేవ పోయిన కని తెలియవ. ఇది మిక్కిలి శాస్త్రాక్రమంగా రియాయ. వేయి ఇరవందల ఈ వ్యాధిగలవాడికి మంచిగా మారుచును. మీ వైద్యుని నేనా ఆడుగుడు. అన్ని మందులపాఠశాలలో దొరకును.

మీ వైద్యునికి
 హార్టోనును (2140)
 గురించి బాగుగా తెలియును. తెక్కలేని వుడు ఘట, స్త్రీలు అబ్బగ త్రచే పోగొట్టుకొనిన ఇతి మును శ్రీభుముననే పొందవచ్చును. తక్కువ డీనిని వాడుడు.
 ప్రతి మందులపాఠశాలలో ఇది కలకు దొరకును.
G. W. Carrick Co., NEWYORK,

అమృతాంజనం డిపో వారి కోవ థాలయమునందు అమృతాంజనం, తామరతైలము, మోహనితైలము, దంతచూర్ణము మొదలగు ముఖ్యోపదములే గాక, ఇతరము లగు మందులు కూడ అనేకము లున్నవి. కావలసినవారు కేటలాగును కేప్పించి చూడవచ్చును. కేటలాగునకు వ్రాసినచో తక్షణం పంపెదము.

(1979)

డి. మన్నాలాల్, డిస్ట్రిబ్యూటర్లు, సాలామిసీరి డెపొట్, బెంగళూరు సిటీ.
D. Mannalal, Salamisri Depot, Bangalore City.

మనోజయ్య, అయ్యల స్వేచ్ఛా శ్రమము,
 రెండు, ఆచారశ్లోక వీధి, బి. బి. మహదాసు

Proprietor P. D. SAVANT,
Banswadi, No. 144, No. BOMBAY

1963-1964 1964-1965 1965-1966

సం 9, 10, 11 రటన్ బజార్ రోడ్, జార్జిటౌను, మదరాసు.

గవర్నరులకు సార్వభౌమనాజ్ఞ

నూతన సంస్కరణములు

రోజులు ప్రాణ మాన్యులు కింద గవర్నరులు నిలువ... తమిళ రాష్ట్రములకు పాలకులుగా నున్నవారి నియమాలు...

1. శాస్త్రవిద్యార్థులకు ప్రత్యేకముగా భంగము కలుగ... కుండ చూపుట, అన్నివారులకు మరలుచుపోయిన...

2. ప్రస్తుతము వోల్టేజీయ సభ్యులను బడసినవారను... యిటువంటి బడసినవారను తమకు దానివలన కలుగు...

3. రాష్ట్రీయ కాళులలో కొన్ని ప్రభుత్వములకు... కొన్ని ప్రభుత్వములకు గలవు. ప్రభుత్వములకు గవర్నరు...

4. ప్రభుత్వములకు గవర్నరులను బడసినవారను... సర్వవిధములకు ముందుకు వోల్టేజీయ సభ్యులను...

5. ఒకప్పుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నిరాకరించుటకు... అరెస్టు చేయబడినవారిని అరెస్టు చేయబడినవారిని...

6. కానకమును బట్టియు యీమా వుత్తరపు... మీరు వసించుచున్న భాగ్యులకు తోడు మీ రాష్ట్రము...

ఈ సోమవారమున గాని నందు సంఖ్య స్వల్పముగా... గాని భంగములేక సోమవారమున గాని సంఖ్య గానము...

వాటివల్ల శాస్త్రవిద్యార్థులకు విషయమున వాటివల్లము... నకు భంగమును కలుగజేయును సార్వభౌమనాజ్ఞములు...

ఈ మాయాత్మకములను మీరు ముందుకును... నిర్వాహక సంఘసభ్యులను ప్రజలకును గూడ బాగుగా...

నమకాలికాభి ప్రాయములు

గుంటూరు జిల్లా ఎన్నికలు.

కడతన 30 వ సంవత్సరములో నమకాలికాభివృద్ధి... ముఖ్యముగా గ్రామీణులకు కలుగుచున్న సమాధి...

ప్రకటన.

ఈ తాలూకాలో గవర్నరుల 1921 సంవత్సరం... శాంతి నూతనముగా పునర్నిర్మించుట మిషన్లు...

విజయపురం

(ప్రచురణసంఘం)

(1) గవర్నరులకు రాజధాని ఉంటున్న విజయపుర... భరణి మాసములకు ఈ కింద నివృత్తిని పట్టిక, గవర్నరు...

Table with 3 columns: Item, 4-12-20, 1-12-20, 18-12-19. Rows include సర్దారులు, నివాసములు, నివాసములు, నివాసములు, నివాసములు, నివాసములు, నివాసములు.

సగటు రాజులు 2.84 2.85 2.76

(2) మామిడి పట్టణ పురము పట్టణం దా కాపాడు... గోపాల్ కుమార్ తన చదువులో తయారు చేయబడిన కబ్బు తయారు...

గవర్నరులకు ఎంటా ములకు, అగ్రికల్చరలు అందు... రిఫర్మేషన్లు, లాటింగ్స్ కోరుకుంటున్నాను, అని...

ఈ కబ్బు నువ్వయింతు విషయము తెలుసుకొన... కోరుకుంటున్నాను యాగ్రీకల్చరలు కాకపోయిన...

గోపాల్ కుమార్ తన చదువులో తయారు చేయబడిన కబ్బు తయారు... తన అభ్యుదయి యెప్పుడును అధికారము యవ్వనము.

గుంటూరు జిల్లాలో యిదివరలో యెప్పుడును 180... గ్రామములలో గాక యింకా 87 గ్రామములలో పంచాయితీ...

NOTICE.

In the District Court of Anantapur. I. P. No. 24 OF 1920.

Between: పిటిషనర్:—యూదాటి నుబ్బయ్య. రెస్పాండెంట్:—పగడిరాయి తిమ్మారెడ్డి వగైరా.

ఇందువల్ల సకలమయిన జనులకు తెలియపరచడ మే... మనగా 1920 సం॥రం॥ డిసెంబరు 27 వ తేదీ సోమవారము...

ఇదిగాక కర్నూలు జిల్లా పత్రికాండలో మద్దీతర... గ్రామం చాలములోని యిహం భూమి సం॥ సం॥ 381, య 8...

మ-రా-రా-క్రి, పగిలు బి. కాకిరావు, బి. ఏ. బి. యల్. గారి ఆఫీసునుండి } బి. కాకిరావు, రిసీవరు.

ಅನುಬಂಧ ೨ನೇನು ಪುಟ.

విద్యోగమును పొందవలయును.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1920 సంవత్సరము 18వ తేదీ

శనివారము.

సాల్వ శాఖ

1919-20 సంవత్సరపు సాల్వ శాఖ నివేదనము ప్రచురింపబడినది. శాఖోద్యోగులలో 100-కి 18 మంది శిక్షనొందిరి. 53 గురు ఆఫీసర్లు, 8 మంది సబ్ ఇన్స్పెక్టరులు, 21 మంది గుమాస్తాలు, తమ ఉద్యోగములకు రాజీనామా నిచ్చిరి. సాల్వ శాఖ ఉద్యోగుల కనుకూలముగ నుండుటలేదని తేటపడుచున్నది. మద్రాసు ఉప్పు అవసరములకన్న నెక్కువగా నిలువలో నుండెను. బెంగాలులో మద్రాసు ఉప్పు ఖర్చయ్యెడి అవకాశము దప్పిపోయెను. యధామూలముగనే విదేశపు ఉప్పును పంగదేశము దెప్పించుకొనసాగెను. బాంబాయి యందును, ఉత్తరహిందూస్థానమునందును బర్మా సిలోనులందును ఉప్పు తయారుజేయబడసాగెను. అందుచే మద్రాసు ఉప్పు విశేషముగ ఖర్చుగాకుండుట తటస్థించెను. అంతియగాక, మద్రాసు ఉప్పు తెల్లగను, పరిశుభ్రముగ నుండకుండుటచే, విదేశపు ఉప్పుతో పోటీకి తాళలేకున్నది. 51 ఫ్యాక్టరీలలో ఉప్పు తయారుజేయబడెను. కుత్తంగులి ఫ్యాక్టరీ 1920 సంవత్సరము జనవరి నెల నుండియు మూసివేయబడెను. పరిశుభ్రముగ నుప్పును తయారుజేయుటకు, మార్గము లన్వేషింపబడుచున్నవి. సంవత్సరారంభమున, 7,683,252 మణుగులు నిలువలోనుండెను. నివేదికవత్సరమునందు, 14,470,545 మణుగులు తయారయ్యెను. సంవత్సరారంభమున 10,000, 467 మణుగులు నిలువలో నుండెను. 330,064 మణుగు లీ సంవత్సరమున ఎగుమతి జేయబడెను. ఇందులో 247,086 మణుగులు తిరువాన్కూరు దర్బారునకును, 17,700 మణుగులు కొచ్చిరు దర్బారునకును పంపబడెను. 63,278 మణుగులు సిబోనుకును, 2000 మణుగులు పినాంగునకును పంపబడెను. నిలువ విశేషముగ నుండుటచే, ధరలు గూడ తగ్గెను. సంవత్సరారంభమున ప్రభుత్వపు డిపోలు కాటాన్, వాయల్ పాడు, గుంతకల్, సేలం, ఈరోడ్డు, మధుర, డిండిగలు గ్రామములలో 71 పనిజేయచుండెను. కాని, తగినపని లేకబోవుటచే అక్టోబరు నెలలో డిపోలన్నియు మూసివేయబడెను.

డిపోలవలన 18,115 రూపాయిల లాభము ప్రభుత్వమువారికి చేకూరెను. 11,618,386 మణుగులు, సాల్వ ఫ్యాక్టరీలలో తయారయ్యెను. ఇంతియగాక బాంబాయినుండియు గోవానుండియు రాజధానియందలి పశ్చిమతీర మండలములకు కొంత దిగుమతియయ్యెను. మైసూరునకు గూడ ఈ ప్రాంతములనుండి కొంత దిగుమతియయ్యెను. మొత్తపు సాల్వినిమ్యా, 151,53,932 రూపాయలయ్యెను. గత వత్సరమునకన్న రివిన్యూ తగ్గిపోవుటకు, ఇతర రాష్ట్రములు మద్రాసు ఉప్పును విశేషముగ కొనకుండుటయే ముఖ్యకారణము. వైదిన్యా మొత్తములో సాల్వ డ్యూటీ 137,16,360 రూపాయిలయ్యెను. సాల్వ శాఖకు 44,91,651 రూపాయిల వ్యయమయ్యెను. సాల్వ ఫ్యాక్టరీలలో అరోగ్యస్థితిని చక్కబరుచుటకు ప్రయత్నములు జరిగెను. కళింగ పట్నం, మంగినపూడి, కృష్ణపట్నం, ఆర్కుగనేరి, ముత్తరఘనాధపట్నం, మొదలగు ప్రదేశములలో

క్రొత్తపాఠశాలలు నెలకొల్పబడెను. ఫ్యాక్టరీ పాఠశాలలను విద్యాధికారులచే తనిఖీచేయించుట కేర్పాటులు జరిగెను. నాగపట్నంలో సంచార గ్రంథాలయ మొకటి నెలకొల్పబడెను. సాల్వ వర్తకమును కొనసాగించుటకై, సహకార సంఘములను స్థాపించునందులకు ప్రభుత్వమువారు విచారించుచు, సహకారోద్యమము ఉప్పువర్తకమునకు గూడ అక్కరకు వచ్చునటుల జూడవలయునని, సహకార సంఘముల రిజిస్ట్రారుగారిని హెచ్చరించుచున్నారు. ఎన్నురు ఫ్యాక్టరీనుండి ఉప్పు చెన్నపురికి వచ్చుటకు తగిన ఏలుగనమించుటలేదు. ఎన్నురు ఫ్యాక్టరీల వెనుకవైపునుండి రైల్వే నొకదానిని నిర్మించిన, తగిన ఏలుగలుగును. ఇందుకు ఏర్పాటుల జేయుటకు ఏలుగలదేమో, రైల్వే అధికారులతో యోచించమని, ప్రభుత్వమువారు రివిన్యూ బోర్డువారిని గోరుచున్నారు.

లేబరు శాఖ.

ఈ శాఖ నూతనముగ నెలకొల్పబడినది. 1920 సంవత్సరము 30 జూనుతో అంతమయ్యెడి కాలమునకు, లేబరు కమిషనరుగ నున్న ప్యాడి సనుగా రొక రిపోర్టును తయారుజేసిరి. ఈ సంవత్సరము, వీరు జేసినపని అంతగ లేదు. నిమ్మజాతులకు సంబంధించిన వ్యవహారములలో వీరు కొంత జోక్యము కలిగించుకొనిరి. క్రిమినలు సెటిలు మెంటులను, వీరు తనిఖీజేసిరి. గోదావరి, తంజావూరు మండలములలో నిమ్మజాతులకొరకు సైవలు డిప్యూటీ కలెక్టరులు నియమింపబడిరి. గోదావరి డిప్యూటీ కలెక్టరు అనేక గ్రామములలో సంచారముజేసి, నిమ్మజాతులకు గృహవసతికి స్థలములను సంపాదించుటకు పనిజేసెను. 30 జూనులోపల, 17 గ్రామములలో 40 ఎకరముల భూములను ఆతడు సంపాదించెను. మనికొన్ని యకరముల స్థలము విక్రయించుకొనబడెను. గవర్నమెంటు పోరంబోకు స్థలములను గృహవసతి కొరకు ట్రాన్సుఫరు చేయుట మూలమున, సుమారు 500 ఎకరముల భూములు ఇచ్చివేయబడునని, ఊహింపబడుచున్నది. జూను నెలాఖరులోపల, 59 సహకార సంఘములు రిజిస్టరుయినవి. మరి కొన్ని సంఘములు రిజిస్టరుగానున్నవి. 7 పగలు పాఠశాలలు స్థాపింపబడినవి. వానియందు, 165 మంది పిల్లలు విద్య నభ్యసించుచున్నారు. 22 క్రొత్తపాఠశాలలు స్థాపింపబడినవి. వీనియందు 510 మంది విద్య నభ్యసించుచున్నారు. పల్లికు పాఠశాలలలోనికి పంచమ బాలురను రానిచ్చుట కెట్టి యభ్యంతరము చూపబడుటలేదని, నివేదిక దెలుపుచున్నది. పంచమ బాలురే అట్టిపాఠశాలలకు వెడలుటలేదట! వారికి విద్యార్థితేతనముల నిచ్చియైనను, పాఠశాలలలోనికి వెడలునటుల జేయవలయునని, కమిషనరుగారు సూచించుచున్నారు. తంజావూరుజిల్లాలో జరిగినపనిగూడ వివరింపబడినది. 20 గ్రామములలోని పంచములు త్రాగుడును మానివైచిరనియు, వారిస్థితి త్వరలో చక్కబడుచున్నదనియు, దెలుపబడినది. డివిలంకలో, పంచమ క్రైస్తవులకును, క్రైస్తవేతరులకును, భూములనిచ్చుటకు ప్రయత్నము జరుగుచున్నది. చెన్నరాష్ట్రమునందలి వివిధ మండలములలో గలసి, 143,323 ఎకరముల భూమి నిమ్మజాతులకొరకు ప్రత్యేకింపబడినది. అందులో 3230 ఎకరములు వారికిచ్చి వేయబడినది. మిగిలిన భూములకు దరఖాస్తులు చేయబడునని, తలంచుచున్నారు. కలెక్టరులు జేయుచున్న ప్రయత్నములు గాక, నిమ్మజాతుల వారే భూముల నిమిత్తము స్వయముగ దరఖాస్తుల బంపుచున్నారు. లేబరు కమిషనరు ఆఫీసులో

నిమ్మజాతుల వారిపురకు ఉద్యోగము లీయబడినవి. కలెక్టరులు తమతమ మండలములలో ఖాళీలు వచ్చినపుడు పంచములను నియమింపనతనని, కొరబడుచున్నవి. యం. సి. రాజాగారు శాసనసభ్యులగుటచే, ఈ జాతుల పురోభివృద్ధికి ప్రోద్బలము గలిగినటుల, నివేదిక సూచించుచున్నది. మద్రాసు కార్పరేషనులో నొకసభ్యుడు గలడు. గుడివాడ తాలూకాబోర్డువారు, జిల్లాబోర్డులో తమకు ప్రాతినిధ్యము వహించుటకు పంచమసభ్యు నొకరిని ఏకగ్రీవముగ నెన్నుకొనిరి. మద్రాసునందు కార్మికులలో గలిగిన అనంతృప్తి నివేదికమున వర్ణింపబడినది. లేబరు యూనియనులలో కార్మికులు కానివారుండినటుల, నివేదిక దెలిపినది. కార్మికులు తమ పనులను చక్కగ నిర్వహించు కొనలేక, ఇతరుల సాయము గోరుటలో తప్పేమిగలదో తెలియదు. ఆంగ్లదేశమునందు సయితము, కార్మికులు తదితరుల సాయము బడయుచుండుట సర్వసామాన్యము. లేబరు పోరాటములను పరిష్కరించుటకు, లేబరు కమిషనరుగారు విశేషప్రయోజనకారిగావాలక పోయెను. యజమానుల యడల, వీరి యభిమానము దగ్గనంతవరకు, లేబరుబోర్డువలన ప్రయోజన మధికముగ గలుగదు.

పురాతనవస్తుపరిశోధన శాఖ

అసిస్టెంటు సూపరింటెండెంటుగారు గుంటూరు గోదావరి జిల్లాలో 1920 సంవత్సరము జనవరి నెల మొదలు ఏప్రిలు నెలవరకు పర్యవసానము వహింపిరి. భద్రాచలములో నున్నసిద్ధులను రామదాసాధిక్తుని చరిత్ర కావ్యములు లభించు నేమోనని వీరు ప్రయత్నించిరి గాని, లాభము లేకబోయెను. 19 శతాబ్దమున భద్రాచలమున రామధిక్తులుగ నుండి పరదరామదాసుగారి చరిత్రకు సంబంధించిన ఆధారములు మూత్రము కొన్ని లభించెడి. సింహచలమునందు బిటిష్టర సూత్రము గూడబడెను. సింహచలపు శాసనము లన్నియు, లిఖితబడినవి. ఉక్తశాసనములను శాసనములుగూడ సంపాదించబడెను. ఇవి యన్నియు అయిదవ శంభులకున ప్రయోగించబడును. తెనాలి తాలూకాలోని శాసనములు లిఖితబడినవి. ఆలూరి, ధారాపురము, తెనాలి తాలూకాలలో తాలూకావారి సర్వే పూర్తియయ్యెను. కంజీరం తాలూకా యందు, పని శుంభంజి జరుగలేదు. తామ్రశాసనము అనేకములు సంపాదించబడెను. 5 తామ్రశాసనములు నెల్లూరు తహశీలుదారిగారిచే పంపబడెను. ఒక తామ్రశాసనము, కాశీరాధుని నాగేశ్వరరావుగారిచే పరిశోధనము నిమిత్తమై పంపబడెను. ఇది ఉర్దూ రాజగారికి సంబంధించినది. రెండవ విక్రమాదిత్యునిగూర్చి తెలిపేది తామ్రశాసనములు దొరికినవి. తెనాలిలో దొరికిన తామ్రశాసనములు విష్ణుకుండిన రాజులకు సంబంధించిన వగుటచే, మిశల ముఖ్యమునవని ఎంచబడుచున్నది. అక్కడనే దొరికిన మరిరెండు శాసనములు తుగ్గచాళుక్య రాజులగు జయసింహవల్లభ సర్వసిద్ధి, మూడవ విష్ణు వర్ధనులకు సంబంధించినవి. అల్లూరు తాలూకాలో రాష్ట్రకూటులకు సంబంధించిన కన్నడ శాసనములు దొరికినవి. బాదమిన్వృత్తులగు చాళుక్యరాజుల రికార్డులు దొరికెను. యాదవులకు సంబంధించిన శాసనములు కొన్ని దొరికెను. దక్షిణదేశమున చోళులకు సంబంధించిన శాసనముల అనేకములు కనుగొనబడెను. కంభకోణము వద్ద మూడవ చోళోత్తుంగునిచే నిర్మింపబడిన బారానురం దేవాలయమునందు చిత్రంపబడిన అనేక ప్రతిమల వర్ణనము నివేదికయందు విస్తృతముగ గావింపబడినది. కొంజురాజుల గూర్చిన సమాచారము

భారతీయ మార్గశిర శుక్ర శనివారము లో కనుపించినది. ఆరాజులకు భారతీయ మార్గశిర శుక్ర శనివారము నందున, కాంచీగర్భాన, కిజయగర్భానకు సంబంధించిన శాసనములు దొరికినవి. ఇవి ఆంధ్రుల కెంతయును వయోగ కరము గానుండును. గుంటూరు మండలమున దొరికిన శాసనములలో రెడ్డి రాజులకు సంబంధించినవి గలవు. వేమన రెడ్డి, అనవేమారెడ్డి, పెద్దకోమటి వేమారెడ్డి గార్లకు సంబంధించినవి వీనియందు గలవు.

మాతన మంత్రి వర్గము

జస్తిసుపక్షమువారికి, అధికారపక్షము లభించినవి. మంత్రివర్గము జస్తిసుపక్షమువారిలోకూడి యున్నది. వీరు ముందెటుల ప్రవర్తించుచున్నారని, అనేకులు విచారించుచుండవచ్చును. వీరి యాదర్శ మేమి? దానిని చేరుటకు వీరేమార్గము నవలంబించెదరు? జస్తిసుపక్షములో, ఈ క్రింది విధమున సూచన గావింపబడెను.

“మహమ్మదీయ, యూరపీయను, క్రైస్తవ ప్రతినిధులును, కొలది సంఖ్యగల ఇతర సంఘముల ప్రతినిధులును, జస్తిసుపక్షపు రాజకీయతత్వము నంగీకరించెదరని తలచెదము. జస్తిసు పక్షమునకు క్రొత్తపేరు పెట్టదలచినచో, దానిని ప్రాగ్రేసీవు పక్షమని పిలువవచ్చును. పేరుబెట్టు సంగతిని సూచి, క్రొత్తపక్ష మేర్పడినపుడు యోచింపవచ్చును. ఇప్పుడు గావలసినది ఒకపార్టీ. జాతీయవాదులును, మితవాదులును ఈపార్టీకి వ్యతిరేకులుగ నుండురు. జాతీయవాదులకును మితవాదులకును ప్రత్యేక రాజకీయ మతము గలదు. అతి త్వరితముగ రాజకీయాభివృద్ధి గాంచుటయే, వీరి యుద్దేశము. పదివత్సరములలో సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము చేకూరు నని, వీరు నమ్ముచున్నారు. ప్రాగ్రేసీవు పక్షమువారు, అటుల నమ్ముటలేదు.”

ఇందునుబట్టి స్వపరిపాలనము జేరుటకు చీమ నడకతో నడుచుటయే, జస్తిసుపక్షమువారి యుద్దేశమని తేటపడుచున్నది. సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికి వీరెంతమాత్రము లోడ్డుదరని నిశ్చయమయినది. సంస్కరణములతో నేమాత్రము సంబంధము గలిగించు కొనకుండుట కిది మరియొక కారణమగుచున్నది. స్వయంసహాయమే తరణోపాయ మని, రాను రాను స్పష్టమగుచున్నది.

క్రొత్తశాసన సభల విలువ

ఆంగ్ల ఇండియాపత్రిక ఇటుల వ్రాయుచున్నది:

“సహజ నిరాకరణోద్వేగ ప్రతికూలురు గొందరు. నూతన సంస్కరణ శాసనముక్రింద, పంజాబు దురంతములు జరుగుట తే మాత్రము విలువలేదని, సభలలో నుపన్యసించుట నీతి. ఈ వాస్తవికతయొం దెట్టి కష్టములయొద్ద, నాయుండు కమిటీవారియెటుల జరిగి విచారణలో నంగబడిన ఈక్రింది ప్రశ్నలను వాక్కించుకొని జవాబులు పలికింపగ, తేలుచుండు. 1. తేల్పు మొస్తుగారిని సేదాకాం ప్రభువుగారి క్రింద ప్రశ్నల నడిగి.

ప్రశ్న:—పంజాబులో అల్లడలు విశేషముగ జరిగివి. ఇక నుండు రెండు ప్రభుత్వములు వేరుగ నుండెడిటయే, ఇట్టి యుద్ధప్రవణత నెదుర్కొనుటకు విలువలదా?

జవాబు:—విలు కలదు. ఈ విషయమును మేము కడుజాగ్రూహకతో విచారించితిమి. పంజాబు అల్లడల నడచినై యుటకు నూతన విధానముక్రింద అధికారియన కెట్టిలోపము గలుగదని తెల్పుటకు, రాజకీయవిధిగారి ప్రయోగము నాకు గలదు. ఈ

సంగతినిగూర్చి వారు బాగుగ యోచించిరి. నే నిట్లు తెల్పుటకు, వారంగీకరించెదను.

ప్రశ్న:—అవసర సమయములందు రాష్ట్ర ప్రభుత్వములో రెండు భాగములకును ఇక్కడ దున్నత యధికారియు ముందుగూడ నుండునని, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయమా? జవాబు:—నే నలులనే దలంతును.”

పోర్టుఫండు

1919-20 సంవత్సరమున మద్రాసునుండి కొద్ది దూరమునకు ప్రయాణమై వెడలినవారి సంఖ్య వెనుకటి వత్సరపు ప్రయాణికులసంఖ్యకన్న హెచ్చెను. యుద్ధానంతరము స్త్రీమర్లు భారాశముగ వెడలుటయే ఇందుకు కారణము. రంగూనునుండి వచ్చెడి వారియొక్కయు, రంగూనుకు వెడలెడి వారియొక్కయు సంఖ్య హెచ్చినది. పోర్టుఫండుకు ఆదాయము రు 138,074 లు, వ్యయము రు 118,466 లు. ఆదాయము, వ్యయముగూడ గత వత్సరమున కన్న హెచ్చెను. నివేదిక వత్సరారంభమున రు 17111-14-4 లు నిలువయుండెను. సంవత్సరాంతమున రు 21762-1-6 ల క్యాషు నిలువయు, 24,200 రూపాయిలు గవర్నమెంటు పత్రముల నిలువయు, చేకూరెను.

రాజమండ్రి కాలేజి

1919-20 సంవత్సరమునందు, విద్యార్థులసంఖ్య వెనుకటివత్సరమునకన్న హెచ్చెను. విద్యార్థులలో బ్రాహ్మణులసంఖ్య విస్తారముగ నున్నది. 233 గురు బ్రాహ్మణులును, 40 మంది బ్రాహ్మణేతరులును, 4 గురు మహమ్మదీయులును, క్రైస్తవు లొకరును గలరు. గోదావరి మండలమువారధికముగ గలరు. వారికి పిమ్మట, కృష్ణామండలమువారును, పిమ్మట గుంటూరు మండలమువారును, పిమ్మట విశాఖ పట్టణమండలమువారును గలరు. నెల్లూరు మండలమువారొకరును, చిత్తూరుమండలమువారొకరును విద్య నభ్యసించుచుండిరి. పరీక్షాఫలితములు సంతృప్తికరముగ లేవు.

చెన్నపురి దొరతనమువారి కార్య నిర్వాహక సంఘ సభ్యులు.

ఈ నెల 17 వ తేది నుండి యాక్రింది ప్రముఖ కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యధికారులును జూపించిరి. 1. గౌ. లయల్ డేవిడున్. 2. గౌ. సి. జి. టాడ్ హంటన్. 3. గౌ. వి. గారు. 4. భానుబాహుదాసు. 5. ముచ్చిబాబు. 6. బిల్లుల్లా సాహెబు. 7. సి. వి. ఇ. గారు. 8. గౌ. కే. శ్రీనివాసాచార్యులు.

చెన్నపురి శాసనసభ్యులయ్యులు

ఈనెల 17 వ తేది నుండి యాక్రింది ప్రముఖ సభ్యులును జూపించిరి. 1. జు. డి. బాన్సువాదా. 2. జు. బాన్సువాదా. 3. రామానాయుడు. 4. కు. రామబాహుదా. 5. కె. కె. కె. రెడ్డి. 6. ముచ్చిబాబు.

జు. సి. కె. రామబాబు అయ్యులుగూ అధ్యక్షులు జరలుగా నియమింపబడిరి.

గి. బాన్సువాదా. 7. సి. రాజగోపాలాచార్యులు. 8. సి. లయల్. 9. సి. వి. ఇ. గారు చెన్నపురి శాసనసభ సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

జు. డి. బాన్సువాదా తిరిగి దామిక్ స్వామి కన్ను మిక్కిలి లయల్. 2. గారు శాసనసభ కార్యదర్శక నియమింపబడిరి. (కభ్యక్త ప్రకటన)

ఈ త్రితీయ బిల్లులో యిదివరలో యేర్పడబడిన 189 ప్రాజెక్టులలో గాక యింకా 10 ప్రాజెక్టులలోను పంచాయితీ కొర్రు యేర్పడబడును. (ప్రచురణ సంఘం)

స్థానిక వార్తలు

చెన్నపురి శాసనసభ:—ఈనెల 22 వ తేది మధ్యాహ్నం సాయంత్రము 5-15 నిమిషములకు కిక్కిరించి గుంటూరు శాసనసభ సాధారణసమావేశము జరుగును.

జి. లా. క్యాబినెట్:—1921 సంవత్సరపు జి. లా. క్యాబినెట్ నుండి నందమూరి నందుకొంటిమి. దీనిపై నుండర మగు సరస్వతి విగ్రహము కలదు.

వెజవాడ కాంగ్రెసు స్పెషలు నిలిచిపోవుట:—వెజవాడ నుండి వాగ్మతమునకు కాంగ్రెసు సభ్యులు వెళ్లగోన వారి నిమిత్తము వ్యవధికేవలపుటచే స్పెషలు ట్రైన్ కిరికి చేయబడినది.

మదరాసు సంగీతశాల - గాలవచరిత్ర కాలక్షేపము:—ఈనెల 19 వ తేది ఆదివారం సాయంత్రము 4-15 నిమిషములకు గోల్డే భవనమున శ్రీమతి సి. సరస్వతి బాయిగారు గాలవయిక్కి చరిత్రము వారికథ రూపముగా చెప్పుట.

జేలేయ ప్రార్థన సమావేశము:—ఈనెల 21 తేది మంగళవారము (శ్రీ వైకుంఠ యోగము) రాత్రి 8 గంటలకు నుండి సమావేశము కరకణం బాడియను గ్రామములో ప్రార్థనచరిత్రము వారికథా కాలక్షేపము జరుగును. ముగియ రయ్య కె. ప్రా. నమావళి కార్యదర్శి.

నుగుణ విలాససభ - మిర్చిపాటి ఆఫ్ వెనిసు నాటకము:—ఈ సభ్యులు యా నెల 19 వ తేది ఆదివారమునకు సాయంత్రము 5-80 గంటలకు ఇస్టాటియా థియేటరులో ఆంగ్లభాష నుండి “మిర్చిపాటి ఆఫ్ వెనిసు” నాటకమును ప్రదర్శించెదరు. పాతకాలముందు చదువు (బోనప్రెస్) విద్యార్థులకు గాలిటిక్కుటుగిక్కు కిక్కినది నగ మురేటుకు యిచ్చబడునని సభ్యులకు మాట ప్రాసరి.

గుంటూరు జాతీయవిద్య:—గుంటూరులో జాతీయవిద్య పీఠమున కేదో ఆంగ్లవిద్యవిద్యాలయమున స్థాపించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఇంతవరకు 25 శేల రూపాయలు చందాను చేయబడినవి. అత్యుపాయముతో నీ పని ప్రారంభించబడును. జనరీ ప్రభువారము లోగా సాధ్యమగునంత వరకు కళాశాలనుగూడ స్థాపించుటకు ఉద్దేశించబడినది. ఇంకను కళాశాలను కర్తవ్యమున పెద్దవారలవద్దకు చందాల నిమిత్తము తెల్లతేదన, విలేజుకు లొకడు ప్రాయము న్నారు.

బొమ్మిడినేమనవద్ద రైలుబండ్లు కొట్టుకొనుట

కొన్ని కేసుల నెవ్వరును గుర్తించక పోవుటచే 16 వ తేది మధ్యాహ్నము దానిన కమాధిపతీనీని. బాబుసాహెబు (80 ఎండ్లు) నాటిల్లా సాహెబు (80) మహమ్మదాసి (85) అబ్దుల్ గఫూరు (80) గార్లకేసులను చాల కృష్ణదత్త నోక పత్రికవీరపు మహమ్మదీయుల కేసులు బొమ్మిడిలోని యొక మహమ్మదీయుడు నిడింది గా నమాధిపతీయించెను. వారు పాగా ట్ కర్తవ్యము. పాగాటకొనుటకు గుడియా త్రమునుండి కొయం బుత్తూరుకు వెళ్ళుచుండిరి. బాబుసాహెబు నాటిల్లాసాహెబులు తెలి 2000 రూపాయలకు తీసికొని బయలుదేరిరి. రైలుబండ్లలో కన్నులు కామ్మడియెక్క (రైలుబండ్లలో నెక్కిన కొందరు పోలీసు కనిపింపజేసి నూడ చనిపోయిరిని తెలియుచున్నది. అప్పు నాయుండు సభకు బండ్లవద్దకు చిక్కుకొని పోయెను. 4 గంటలపాటి వీర దండండ్ల 1 వ బాంబు కన్నుమీద పడిరి బయటకు తీసిరి. అతనిని మర 10 మంది కనిపింపజేసిరి తీసికొన్న వైద్యులను కంపిరి. మర ముగ్గురి నోక కనిపింపజేసిరి. మర ముగ్గురిని కన్నులు తీసికొనిపోయెను. బాంబు యధ గండ్లు ముండు యువస్వేచ్ఛకు, బోకోనూపర్నెంటు, జనరలు బ్రాఫిట్ మేనేజరు, రైల్వేపోలీసు నూకర్నెంటు, చీఫ్ మెడికలు ఆఫీసు, డిప్రెక్టర్ బ్రాఫిట్ నూకర్నెంటుగార వచుటకు వచ్చియుండిరి. నేపయల్లా మేజస్ట్రేటు కన్స్టేబులు గా నుండుటచే అరెస్టులు కలకత్తా నచటికి పంపెను. దీనిన నలు మేజస్ట్రేటుగూడ వచ్చెను. 17 వ తేది మధ్యాహ్నము 10 గంటలకు విచారణ ప్రారంభ మయ్యెను. ఆదాయ స్త్రీమహాస్త్ర, అరెస్టులు స్త్రీమహాస్త్ర, ముయిబ (రైలుకు ట్రైన్ రుగార్ల, విచారణ ముగిసింది గాని బానిసాత్మము తెలిపింపబడలేదు.

వైకుంఠ ఏకాదశి స్పెషలు ట్రామి బిడ్లు:-
 ఈ రోజు 21 వ తేదీ మంగళవారం వైకుంఠ ఏకాదశి అను
 సందర్భాన్ని కేంద్రీకరించి సాధారణ స్వాధీనానికి గోపుర దర్శన
 చేయగోరు ధర్మశ్రద్ధుసాలకులకు శ్రీరస్తు బిడ్లు వ్యవస్థ
 కింగుంకులకే ట్రామి బిడ్లు కష్టపడతాము, బ్రాహ్మణాశ్రమి
 శాఖలు సేవను పెరిగి మెరుగునండి నిర్వహిస్తాము.

రౌ ద్రి సంగ్రం మార్గశిర, శు ర, శనివారము

సోమకుల పరశురాముడు.

(శ్రీ) శేషాద్రిరమణ కవులు.)

కమ్మక బ్రహ్మణి దాననాథత
బలైవల్లిత్రేత్ర సయగామమందు
వంచకవృత్తికే వధియింతబడిన
కొడమనాయక తలగుండుగంధండు
జలుగుపల్లి రణక్షేత్ర విహారి
శ్రీ మత్ప్రతాపరాట్ సేనాగ్రహణు
సింగభూసాధుండు చేసె కాననము.
బడవనాదేశంబు సాధించవలయు
మొగులూరు దుర్గంబు ముందుజేరితిమి
కెంతెర్ల భూమికి శేరవచ్చితిమి
వారి వచ్చెదవారు వైరిభూవిభులు
కత్తికి నొక్కొక్క కండగా తీర్చి
పట్టుక దీ రక్తంబు కానలనిండ
జొచ్చిరా నీకుండీ సోమకంకజాల
పాదపుడీ చంపుడీ పోవనీయకుండి
వడ్డవాడుబలూర వుండడు ముందుకత్త
కమ్మ సోదరులూర కాల్వలవలయు
తెలుగు వైనిబలూర శ్రీవృతుండురము
జాలు జాలింపుడీ సయగామ మింక
జాలియింపబడితి నూలుగూర కాచవారలు
వెన్నిచ్చు బంటుల వేదలిపోనిండు
వరుమగురను రణబలి కీర్తితెండు
పునుకలు నెమరలు ప్రాప్తగానింబి
నడిమికి దెగగోసి నంజానుండి
వండుడీ వివిధ వక్రంబులుగాగ
మిగిలినకాజాల మృతకేశవరము
లన్నింటికీ చీల్చి రక్తంబుపుర చితికి
కొయ్య గానుగలలో గూర్చి తీర్పుండు
రండు పోనంజెల్ల రాకిగాజోసి
వండిన నంజాడు వైపుడీ కాన
ఏగుడీ మిరంజ తిలకిత వారు
తండ్రి! సింగవనీధన! మారమాత్రి
రాజరక్తంబు దర్పణ ముండకొనుము
నిను దునిమించిన నేలకేం ద్రెల్ల
కదనంబునందు నాక త్రికే దెగి
నూలుగుర రాజుల మాత్మ రక్తంబు
వేడివేడిగనుండే తెచ్చగానుండే
జరమందు నీ యాత్మ పతి తృప్తిసొంత
సద్భక్తితోడ నంజలినిండ యొనంగ
రాజరక్తంబు దర్పణమందుకొనుము.
కాకినీ కాళీ పికాచళా కేశ
భేతాళ మెలూరు ప్రేత సర్వస్వ
మననంబులందున్న మాయాదికీర్తి
అరగించుటకు మిరంజంబు రండు
రణబలి రాజమారణ బలి యిద్ది
రణబలి విజయకారణ బలి యిద్ది
రణబలి పితరు దర్పణ బలి యిద్ది
త్వప్తిసొందితె పితృవైపుడా నీవు
త్వప్తియయ్యెనే మార్పవేవలూర

* * *
అనపోత నాథుండ సాంధ్రభూవిభుండ
విజయ భార్య రామ విభూత యతుండ
పిల్లల మట్టి శ్రీ భేతాళ నాథ
కుంక పరంపరా భరణాయుతుండ
దండ్ర నీయాజ్ఞ ను దలపెని కాత్రి

వెలిగందలనారయ

(సంగురి నువ్వురావుగారు)

ఇకను భాగవతము నందలి యేకాదశోద్ధాతక స్కంధ
మలను జూరించెను. క్షిప్రగంధభాగముల జోతనలెనే శ్రీ
రామన కంకిత మొనరించెను. కాని కృత్యాదిని విషయమేమి
యు జాగ్రత్తకడ.

ఏకాదశ ద్వాదశ స్కంధములు వెల్లగంధముగలవే
భాగవతము పోతన్న యాతనకే తెలియక భామంతర
మొనర్చెనని కొండలును, పోతన్న చరణించిన పిమ్మట నా
తండుస్కంధము లుత్పన్నములుగాగా నీకడే (వాసిన
కొండలును వెల్లగంధము సంతృప్తముగా రదియించి
యంచిన యెడల నది పోతన్న చివరకాలముతోనే యి
యంచుననెను నాని తరువాత కానేరదు. అట్లుయినయెడల
కేరడు తనగ్రంథాని పోతన్నచరణము, గ్రంథమునకు గతి
నిన నీలగులు వర్ణించయే యంచును. ఏకాదశమువరకైన నది
చెప్పట కిష్టము లేకన్ను దడవంకవల్ల నాడతనకే చెప్పకొని
యంచును. అట్లుగాక గద్దనవిధముగ జాగ్రత్తగా నాయ
జూడును.

“ఇది శ్రీవేంకటేశ్వర కరణాకలిత కవిరాజిశ్రీ శేన
మంత్రిశ్రీ నవాజనాండీశ్రీ పోతనామాత్య (ప్రియకవి
వెలిగందల నారయ నామధేయ) కవితంబైన...”

ఈగద్దనమునాడ నారయ పోతనామాత్యుని చివరకాల
మునకే ప్రయోగమొనర్చెను. నీగ్రంథభాగము రచించె
నని తోచుచున్నది. కాని యిట్టివల నల్పదాఖ్య నాభిప్ర
మ నొక కవివాసిన ఏకాదశద్వాదశ స్కంధములు దొరికినవి.
ఈకవి మత్స్యకరామపురాణాని వెల్లగంధములకనియిం
చినవాడు. ఇమ్మమ్మెట్లు పురవాసి. ఇతడు ప్రభుత్వమున నర
కృతులెన్నియు భాగవతము చదివి వ్రాసిన పిమ్మట పోతన్న
యాత్మభావ్యతలెన్నియు వైరాగ్యమును జూచి తాను కూడ
బ్రాహ్మభావము నొంది భగవత్కృప లిచ్చెను. అతని గ్రంథ
మును గూర్చి కొండలు వివరముల తీరి దిండియిచ్చి ప్రాయముల
నిచ్చిరి.

“పోతన్నరచించినదిగాక మాక...”

సాహిత్యకవితమర్మిక
Vol. II B. 75

do do ము. నూ. కా.

ఈయందలి యభిప్రాయములు నటుండగా మిమింద
పుట్టుకని యింకొక మహాద్భుత విషయము తెలియచున్నది.
పోతనామాత్యుడే రచించిన భాగవతము సంతృప్తప్రతి
దొడడు మన్ననని ఇది నిశ్చితము. వెలిగందల నారయవాది
ప్రియకవిత్వముల దొరకని పద్మదెట్లు వ్రాసెనన్నది? నార
యాదుల గ్రంథము లాయలబడినములతో నెత్తున్నములు కా
నా వారు పోతన్న భాగవతము కొంత తెలుకగా నక్కడ
దక్కడ జోయిన గ్రంథము దొరికియుండునా? అదియే మధ్య
భాగములు పోతనా బూరించుకొనుచున్నట్లుకదా? నార
యాపాదభటులవద్దములు కొన్ని పోలియున్నవా? అని నంది
యములు కలుగు చున్నవి.

పోతన్న రచించిన భాగవతము (ప్రియకవీతము
కాగా నీ క్రిందివద్ద మిచ్చియుగముండి యంచును.

మ. “విజయంబై నలలామరుల్...నర్మభారముకే జూడు
ర్మదనంబు క్షమంధ రాధికతులకే మర్రికి కంపాడులకే

రాజరక్తము నందర్పణ మిచ్చినాడ
భటులూర రారండు పంతునంబు కండి
అయ్యన వోలిలో నలరారుచున్న
మెలూరు శేపున మనీషుండమున
విజయ కాననము స్థాపించునరండు
కాచకొండకును మార్గంబుచే మనకు

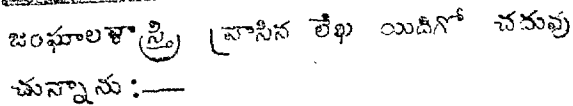
దుడినుట్టుకొకటియించి కృష్ణుడనిన శుష్టాకృత్యుడైయున్నచో
యడు ప్రాణంబులు భూమి న బయ్యె...న...కృష్ణ...
క. సర...య...కృష్ణ...

నది చెప్పగ రా ద...ను...సా...చూడే
బరికించి నీకుం తెప్పెడ
గర మొత్తుక భావికాల గతులకేవలనకే.

ఏది నారయపుట్టు ప్రాంతికో వైకం చాపితిని.
కావుననే నారిశట్టువానికొప్పునూట చూడుచు.
కా. బంధుకప్రసవాదికర్త వదనక బ్రహ్మకునికే రామన్య
ద్వంధుకే వాయురూపుడకే వలచి నివృత్తికీ మద్యాగ్ని
భూ, తింధాత్రిన్ములియిన భాగవతము తేనాదశోద్ధాతక,
స్కంధంబుకే వెల్లగంధంబు జూత్తుకీక స్కంధాను రూపం
బుగక.

ఈ “పూర్వకధిరస్కంధాను రూపంబుగక” అనగా
కృష్ణునకు శ్రీ తేనాదానరముగా రీతండు భాగవతమునంత
యం వెల్లగంధి యందునియు శ్రీమార్గ నారాయణు
కాత్రిగాడు నారయగ్రంథ చార్యమొనరించి యనుటకు ఏమి
గానిన్నదని చరితానించినను సర్థము చెప్పిరి. కాని నారిశట్టు
నర్థమునే వ్రాసెచ్చెను. పోతన్న కాలముననే నారయ
యేకాదశ స్కంధములు ప్రాంత పోతన్న మరణానంత
రము కిదిల గ్రంథమునే నారయ పూరించి యంచిన
యెడల ప్రయంబుకే యారండు గద్దనమునకే పోతన్న విషయ
మంతగా వ్రాసి తాను ప్రయ కిమ్మండ ననియెను.
నారయ వ్రాసిన దానియందు గొంతభాగము తాను న్యయ
ముగ వ్రాసినవగుట సంతయు గురువునకే గట్టిన యందలి
దొడముల పోతన్నకే యనుకొనినది తనపేరు చెప్పకొనె
ను. అట్లే నారిశట్టును కాని యేకాదశ ద్వాదశ స్కంధము
ల “పూర్వకధిరస్కంధాను రూపంబుగక” అనగ పోతన
వ్రాసినదానితో (ప్రియకవీతమై పోగా) జోయినది ప్రాంతమును,
పూర్వముగక జోయినది న్యయముగక వెల్లగంధమును, పోతన
భామంతరము ననునదిచివరినది నర్థమునే వ్రాసెను.

కావున మన పూర్వకపుట పుణ్యముకొరకు గ్రంథ
ములు వ్రాసికొనుచు బొల్లులు వల్లెడు వాడవారు. వారు
వ్రాసిన విషయముల నాలోచించి మనము నమస్కరించుచు వేసి
కొనవలసి యుండును. ఇప్పుడెవ్వరిది దొడములేదు. పోత
న్న గ్రంథము పురుగులు కొట్టితేమిగా నారయ పూరించెను.
మఱి 10 సంకరముల కానంగతి యెఱుంగక నారయకు రొర
కిన కవితయే పోతన్న కంకేమనాభకడ దీసికొని నారిశట్టును
బూరించి యంచును. పోతన్న కంకేమనాభ నారయ పూరించిన
సంగతి దగ్గరనున్న బహుళ, వెలిగందల ఇమ్మమ్మెట్టులతో
దెలియకుండునా? అని యెవ్వరైనక ప్రశ్నించవచ్చును. నార
య పోతన్న కంకేమనకడ ప్రతి వ్రాసికొని యుండవచ్చును.
అతడు పూరించుకే వ్రాసికొనెనని కాని పూరించుచున్నా
డని కాని నారిశట్టు తెలియక యాతడు కాగ్రంథ మట్టి
వ్రాసి తీసికొనిపోయి యుండవచ్చును. సర్వజ్ఞ సింగమనీకు
భాగవతము పాతిం చుట నిజమైనను కాకపోయి
నను 1500 క్రి. శా. నోరుగల్లు ప్రాంతము నురక్షితముగా
తేజాపుటకే గృహస్థులు గ్రంథములుకూడక వాటివే
యుండవచ్చును. ఇట్లు (ప్రియకవీతమైన గ్రంథము
దొరికినది. పోతన్న యింటికడ గావచ్చును. మఱియొక
వోక గావచ్చును. ప్రయోగమొనర్చిన వెలిగందల నారయ
కడనున్న గ్రంథము యెట్లు చెడిపోగా నరండు పూరిం
నకుకట్టక పూర్వమున్న మట్టున గ్రంథము వ్రాసికొందు న
నారిశట్టువాని యతని బంధుగులు కాని పోతన్నవ్రాసిన దే
కాదక ద్వాదశ స్కంధములు నారయకడనే వ్రాసికొ
యిండవచ్చును. నారయ పూరణము (ప్రియకవీతము నాకమునా
నారిశట్టువాడ ప్రాయముకే వారికవున నమకాతికలని న
వేసించవలసియున్నది. మొత్తముమీద నారిశట్టు 1500
ప్రాంతములవాడని ప్రస్తావన సరాక్షేపముగా తెచ్చవల
సగుకొనినది.

ఇట్లు నారాజు పూరించెననియు యొక ప్రభుగ నామము
 కాని లోకము చిన్నదైన యీ రెండు స్కంధములకు
 బద్ధకముచే శిష్యులందఱు జరిగినట్లు చూడఁ బొసఁగెదము
 తొందఱుచును. బొసఁగి దేహమును నొకవైపున భాగవతవస్తు
 స్కంధమంధమున రక్షించుచు ననెనే కాని నిజరమి
 లేమియుఁ జెప్పఁజూపును. ఏకాదశి వ్యాసశిష్యులందఱు
 తతఃపాత వస్తుస్కంధమున శ్మశరప్రగ్రంథమున గన్పట్టెనని
 చూచుట వస్తుస్కంధమునకుఁ బోయి పోయినట్లు నిజ
 మిట్లుండై బ్రాహ్మణులకే నామము లోకము వస్తుస్కంధము
 దొరుకుటకుఁ నుజ్జ్వలమయియును నొకరు చూడఁజూచి పోయెను
 కవులు వస్తుస్కంధమున బ్రాహ్మణుల నందఱు నొకవైపు ప్రభు
 మునఁబడి యొకప్రభుమనుటచే, బ్యాప్తితక్కి భారతము
 నావ్యాకర్తవ్యమియ్యవలెనని వచస్కంధమునెక్కించు లోక
 మున్నది.

ఇప్పుడు దానిని పు బంతులతో పుల్లె ది కొప్పులతో జేస
పూజా నిర్వాహము లగు పూవుల ముడుపులేవి? మహనీయ
గాంతి సముజ్జ్వలమాలైన మగువల మొగములకు మంగళోత్త
టారతు లిచ్చు మణిభరితకర్ణ తాటంకములేవి? సుధాదించు
నుందరము లగు ముత్రములు గల యడ్డవాసలేవి? మంగర
లేవి? పదములఁ బాఠాని పూఁతలేవి? ఏమియు లేవు. కొప్పు
లకు బదులుగా నిప్పును జడచుట్టు లవతరించినది. జారీచెంబుల
వలె- జంతుకల చుట్టలవలె- చిరుకొయ్యలఁ దగిలించిన చుట్టు
కుదుళ్లవలె- సంత్రాంతి పిడుకలవలె- దూడేమల బస్తాలవలె -
బద్ధవృత్తాపాములవలె - నీరఁబున్న తేనెసల్లులవలె-జడలు వింత
వింత యల్లికలు గలవై పెట్టిపెట్టి యాకారములు గలవై యుం
న్నవి. ఈచ్చు మొదలేనుఁగు మెలికవలకుఁ గల యన్నివిధము
లగు నల్లికలు గలవై యున్నవి. అట్టి వింతవింత చుట్టు లవత
రించినది. ఈకుక్క పీఠము జడవిగింపులతో, ముచ్చెనగుంట
లోను దాని ప్రక్కలనున్న నూనూగు పెండురల ముద్దుముద్దు
సేంగారమంతయు ధ్వస్తమై యూపిహోవుట, యచ్చటి మృదుల
మృదులమగు చర్మము లోని నరములతో గూడఁ దై కెగసి
వచ్చుట, మొగముక్రిందికి వంగుటలొఁ బ్రాణము పైకిబోయి
నట్లుండుట, ఇంకను, దిగింపు చాలదని మీరు గొణగుకొను
ట, జడలల్లిన వారు ప్రేళ్ళంటులచే నణగుకొనుట, ఇవి
యన్నియు మీరఁ బ్రదికినము స్వానుభవములతో నున్న యంత
ములు. కావున, విస్తరింప నక్కఱలేదు. నవనాగరక నైవధ్య
రచనా కాసన కోశ చుట్టు చెప్పుచున్నది కాబోలు! ఈజడ
చుట్టులవై - మొగలి పూవులు మోటు-సంపంగి పూవులు గాటు-
మల్లెపూవులు మా గుడు వా న న - గు లా బి పు మ్మ ము
గుల్లబారు-నీమంతిపూవు చీదర-కావునఁ గాడిదపుఁ బుష్ప
ములు-జర్మనీవారో ఫ్రాన్సువారో నిరుపయోగములని పెంట
వైఁ బాఱజేచిన-డిమ్మ-మాలిన- స్పృశింపఁగూడని- కాగిదము
లతోఁ గట్టిన పుష్పములు-కవములమీఁది గుడ్డలకు రంగులు
వైచి కట్టినపూవులు- నిర్బంధములు-దుర్బంధములు-నిస్సారములు
నిశ్చేదస్పృశములు - నిర్బలితములగునవి - ఇనుపనూదులతో
లుగు బెండు టస్త్రులతో, మీతలబడె నవతరించినవి! అహా!
పుష్పములు చేసికొన్న మహాదృష్ట మెంతో మీరు చేసికొన్న
దురదృష్ట మంతకంటె నెక్కువదికదా! వసంతుఁడవైన ప్ర
కములకంటె, ఫ్రాన్సువారి ప్రసవము రెక్కువ పౌరభవంతము
లని ధరించితిరా? కోభావంతములని ధరించితిరా? జగతినాధుని
సృష్టిలోని పుష్పములు జర్మనీవారి కృత్రిమ కు మ ము
పాటివైనను గాకపోయెనా? అహా! మీకర్థములు అలంకార
కోభాదరి ప్రాణములై యున్నవే! చిన్న మెత్తు నువ్వ మలేదను
చీమరలయంత ముత్రములేదు. మీలోఁ గొండలకు మెఱుంగ
లిక్కలుమాత్ర మున్నట్లున్నది. విగిలినవారికిఁ గుట్టయిన నున్న
తో లేనో తెలియదు. ఇక మీ నాసికలు స్వభావోక్త క
ర్తవ్యమవలె నున్నట్లున్నవి- అడ్డ వా స లంతరించినవి
ముక్కు-పుడకలు మూలబడినవి. మంగరలు మోటులై ము
సలాఁబడినవి. ఇకమీ పెడలలో- నయ్యయ్యా- శ్రీరామ
రక్ష శ్రీరామరక్ష శ్రీరామరక్ష! కాంతమ్ పాపమ్-కాంతమ్
పాపమ్- పుణ్యశ్రీలైన మీ పెడలలో-బ్రాహ్మణ మహదా
ర్యాదపునీదములతో- మంగళవాద్యమోపములతో-బువ
లావాకుటుల వృక్షులతో-వృద్ధపూర్వ మహాపినుల చల్లని చే
లతోను స్పృశింపఁబడి కల్యాణసమయమునఁ గట్టబడినట్లు
కంటులేవి! బొట్టుపెట్టెలలో పాఱజేచినారు కాబోలు! ని
పమునంటికట్టు పట్టు బింఁపు గల పూర్వపు రవికలను దానివా
డ్రకో ముష్టివాండ్రకో యిచ్చి వట్టి పనికొమలిన కాట్లెను ధ
దితిరా! గానులా! Frock లా! Taling Collar లా
Safety pin లా! మేజో ష్యా! బూటా! Cuff లా! మింటు
వహాన్యా! అమ్మా మీరు- అమ్మా మీరు-అమ్మా మీరు- ఆం
తాతిశ్రీలేనా! నవనాగరకతామహాతృప్తి మాంధ్రజాతివైఖ
మిమ్మెంతదూర మీడ్చివై చినది! ఈదుస్తులతో నీపటాటోపము
లతో, నీ పట కాలతో, నీ పింజలతో, నీ ముసురలతో, నీ పెను
ముం చెత్తుల బొంకములతో, మీరు దొరసానుల మైతి మనుకొ
చున్నారు కాబోలు! మీ యనుకరణమును గాంచి-మీనట
మును జూచి-మీ యభినయము నవలొకించి - యాండ్లగ్గ
నీమంతు లెంత నవ్వుచున్నారో మీరెఱుంగుదురా? మీరెట్లు
ధరించిన-మీ యమ్మమ్మలుధరించిన- మీ పూర్వులగు నయం
చంద్రమత్యాది మహా పతిత్రతలు ధరించినట్లు చెప్పుబడిన-
దేశమున కనులైన-మనజాతికి సరిపోయిన-క్రమ్మదలకు మిగు
క్రమ్మదలయెన-గాలితాకుట కనునైన- కట్టుకొనుటకు మిగు

క్రీస్తులారా! మీకు మరేయొక్క యంశమును జెప్పెదను. అది మీకు బాత్రికా నివృత్తు కాదేమో కోపపడరు కద! (No. No అని సభలో కేక) అమ్మా No. No అనుట యెందులకు? లే దనరాదా? నేనాంధ్రుడను. అమ్మా! నీవాంధ్రకాంతవు. నే నాంధ్రమున మాటలాడుచున్నాను. అంత విధిలేని యప్పుడు - తననమాట దొరకనప్పుడు - తాత్కాలికముగా మృరించినమాటకుం దగినంత యర్థ కత్తి లేనప్పు డింగ్లీషుమాట యుండనే యున్నది. దాని నుపయోగించు నేనమ్మును. అంతేకాని లేదన్నమాట కాంగ్లేయ పర్యాయ పదమేల! మనకు బుద్ధిలేదు. పూర్వార్థచార పర్యాయణత లేదు. దేశీయ విద్యాభిమానములేదు. బౌద్ధిత్వములేదు. పూర్వ మహాజనగౌరవములేదు. మనదేశపుది-మనకాతిది-మనది-యన్న యభిమానమే లేదు. ఒకరుచెప్పినయెడల విననోర్చులేదు. అది యున్నయెడల నాచరించుటకు నేర్చులేదు. అమ్మా! పుట్టినది మొదలబడిని యిన్ని లేదులతో నిరాఘాటముగా నేకచ్ఛత్రముగా మెలగిన మనలో లేదన్నమాట నాకుఁ గ్రొత్తయా? నీకుఁ గ్రొత్తయా? నీవది యనఁదగదా? నేనది వినఁదగదా? లేదు లేదు. ముమ్మాటికి లేదుగద - మీకుఁ గోపము లేకపోవుటయే స్థిరముగద! అటులైనఁ జెప్పెదను. ప్రతిదినమును మారుచున్న భర్తలను నాచునప్పుడు కాని, యాతనితో మాటలాడునప్పుడు కాని, మీ పూర్వకాంత లొక విలక్షణముగు జంతునకు-గాసంత తొట్టు పాటునకు-రవంత తడఁబాటు-కధీనలై యుండడివారు. ఇప్పు

జి మహాదేవి మహాలా - యెట్టి పరపురుషులను కాచినట్లు
 దైవ-వారిలో సంతోషపడవలసివచ్చినట్లు దైవ - నట్టివారే, వే
 నుకపాటు, కోసం చూచునట్లే ప్రవర్తించుచున్నారు. అట్టి స
 మయములందు మీరుగలట్లే రవంత యెటువైన నెక్కడున్న
 వి. కన్నులపై కాసంతయైన వ్రాలబున్నవి. వేచా నుట్టె యి
 యుమంతయైన సంతోషించుచున్నది. మనస్సుపై మర్యాదకైన
 నొత్తిగలబున్నది. గాలిచే గడలు గులాబితిగల జొంపము
 నుండి యెట్లునిమొగ్గ దబ్బుటున ను బికి తల నూపింట్లు-కరడుల
 చే గడలుచున్న నీటికిందనుండి యెట్లుగలవ యాదృచ్ఛము
 గా మోమెత్తినట్లు - విలక్షణ కాంతి సంతతితో మిశ్రమ
 లంతలా నెటువెక్కువచ్చి కదా! ఆడువారికి వేడినల
 వైదాడి వెడలు చేరకు కన్నులకంటే దలలపై నీలపు టుం
 గరాల సొంపపు సొంపువెంపులకంటే నవ్వుచే పరిమళోన్ముఖ
 ముగాఁ బ్రభవించుచున్న బంగారు కేతకి వంటి యెడలిరంగు
 కంటే బ ర పు రు మదర్శనమున సాధ్యమైన దొట్టుపా
 టున మనస్సునుండి చెక్కుల తుదలవ జి కొక్కసారి
 మెజిన కెంపు బొజ్జపునడ-అది లేని యాడుదానికి
 సొందర్యులకాగ్రగణ్యము. అదియే కాంతాకాంతత్వ
 మున కంటకును మూలకం దము. ఆవయవములలోకంటే
 నవయవముల Expression లో నే మహాసొందర్య మున్నది.
 సాధ్యమైన సొందర్యమే సమస్తసొందర్యపరమాధి. అట్టిది
 మీరు తేకపోవుటవలన-మీరు నీరు దిగిన హారములవలె నున్నా
 రు. ప్రాయశఃమగాఁ బురుషులలోఁ గలసిమెలసి తిరుగుచుండు
 టచేతను, నిర్మలగా సభలలో నుపస్థితులగుటచేతను, గాఢోలు
 మీ చూపుటల రవంత దెట్లవలెను, బింకము, నిలకడ, యెదు
 రెత్తుకూడ సంభవించినట్లున్నది. రవంత నిర్మల్యము, తగుమాత్ర
 ము నిర్భయత్వము, మోతాదైన మగతనముకూడ మీమోములం
 వగవచ్చుచున్నది. సొందర్యులకు లగు సోదరీమణులారా! ఇక
 నిట్టి మగలక్షణములు మాత్ర మభివృద్ధి నొందింపవలెను. ఇప్పుటి
 కే నుతిమించి నట్లున్నది - పాకము ముదిరినట్లున్నది. పురు
 షులను మాత్రము మీరెన్నడు ననుకరింపవలదు. అడంగి
 పెద్దమనస్సు జూచి మీరెట్లు వెకవెకలాడెదరో మగంగు
 వెట్లమనస్సుజూచి పురుషులట్లు వెకవెకలాడెదరు. అదిగాక
 మఱియొక్క యుక్తద్రవ మేనునగా-మగవారవలె మాటలాడి
 ప్రవర్తించి, తుపాకీపట్టి వేటకుఁబోయి-కత్తిపట్టి యుద్ధమునకు
 పోయిన కాంతకు మూఁతిమీఁద మీసములు పరుసాల్గు సంవ
 త్సరములలో నిద్రించు నని పెద్దలభిప్రాయపడియున్నారు. శ్రీ
 పురుష భద్ర మేమో విశేష మనుకొనుచున్నారు కాఁబోలు.
 రెండు తత్త్వములగుండ నొక్కమండనే యుంటియున్నవి.
 మూలఁ బురుషు లెందఱో శ్రీలయ శ్రీమతులలో-సాభాగ్య
 వతులలో-ద్రాపి గంగా భాగిరథులలో- శరణే చేరినారు.
 మీరు పురుషులకంటే నెక్కువ బుద్ధిగలిగి ప్రవర్తించి మీశ్రీ
 త్వమును నిలవఁజెల్లకొనుడు. తల్లూరా! మీ జన్మమే సర్వ
 జన్మములలో సార్థకతమైనది. ఎన్నటికైన-సృష్టిలో-నేడేవి
 కైన-మోక్ష నిత్య లాభ ముండునెడల నది తప్పక యాడు
 దానికే-నిశ్చయము. నానక నట్లు లేటి పాఠఁజెందరేమి?

కాని, సోదరీమణులారా! మీలో నొక్కరైన-నెక్క
 రైన-నొక్కరైన గనుఁ గాటుకను భరింప లే చేమి? కాటుక
 వలన గన్నులు మోటు లగు నని మానివైచితిరా? కాటుక,
 సాభాగ్యులకుఁబాదని మానివైచితిరా? కాటుక కన్నులు
 సొందర్యవంతములు కావని మానివైచితిరా? కాటుకవలన
 నేత్రవృద్ధి చెడు నని మానివైచితిరా? ఏల మానివైచితిరా?
 మిమ్ముగ గన్నువారు, వారిని గన్నువారు-దాని నుపయోగింపగ,
 మీరు వారకంటే బుద్ధివతుల మని విద్యావతుల మని మాని
 వైచితిరా? బుద్ధివతులు విద్యావతు లగునెడల మానియే
 యుండలే? మీలో భాగ్యవతు లెందఱో లేరు. అట్టి మీరంద
 టింటియొద్ద నుండునీవలసిన వారే కదా! భాగ్యవతులు వంట
 వారిద్ర యప్రయోజకతలచే, నవకతవక చర్యలచే, నెంతవాద
 వడుచున్నారో భాగ్యవతులకే యెటుక. రుచివంతములగు
 భక్ష్యములు భోజ్యములు వంటవారిద్రవలన లభింపకపోవుట
 వలన వారే వండుకొనుచున్నారు-వండుకొననిండు. అని చుంచి
 జే. సక్రవర్తిభార్యయైనను వంటనేర్చి యుండవలసినదే. ఎవరి
 భర్తలకు పిల్లలకు వారు వండిపెట్టుకొనుటలో నున్న పచన పరి
 శుద్ధి-సాకారవి-శూద్రులనుసంతుష్టి-యింత యని చెప్పవచ్చునా?
 పొగముక్కులలో దూర పిడుక నిప్పు వేడిమి కొడలుగ్రాగ
 నుష్ణముచే గన్నులు భగ్గుననుండి, నీరు గాలు, మీరు వండు
 కొనుచున్నారు కదా! అట్టి మీరెల్లలలోని వేడిమి తగ్గించు
 టుకు గంటిమంటలను హరించుటకు, దృష్టిని సర్వదా హాగు
 పఱచుటకు మీ పూర్వులు మీ కంజనధారణమున బోధింప,

అబోధమును గుంటఁజెట్టి గంటవాయిచితిరా? సందేహేసి
 తలవెండ్రుకలున్న మీరు నిత్యము శీతోదకమునఁ బ్రాతఃస్నాన్
 నము చేయుటకు వీలులే దయ్యెను. కాటుక నే భరింపకుండు
 నెడల మీ మెదల్లెట్లు చల్లబడు ననుకొంటిరా? మీ కను లెట్లు
 నిర్మలము లగు ననుకొంటిరా? కలి వెంచువారలు కదా మీ
 కనులకు దృష్టి-శక్తి-యెట్లు దృఢముగా నిలవఁబడు ననుకొం
 టిరా? ఈమాత్రమైన గ్రహించుకొనకపోయితిరే? నాటకము
 ల వ్రాసినవారు. నవలలు వ్రాసినవారు. అలంకారముగను, నక్షీ
 రక్షుకచురీగను మీ వారేర్పఱచిన యంజనమును నిరాకరించు
 ట తప్ప లేదు.

మీలో నెందఱో చెవులనుబట్టి ముందునకు లాగుచున్న
 చత్వారపుకోళ్లు-గడమిఁది సామలవలె ముద్దులవై నూగులా
 డుచున్న Pinhay లు, నొంటికంటి యద్దములు- మీ ప్రాప్త
 దృష్టి-దీర్ఘ దృష్టి-అప్రదృష్టి - ధోషించుచుండుటలేదా?
 మీకన్నులలోఁ జెమటలేకున్నదే. కచ్చికలవలె దెడలెడలా
 డుచున్నట్లున్నవే - వానికిఁ జీఁదజలనముగూడ సిద్ధించుచు
 న్నదే? అట్లు దిశ మెక్కినట్లు- మీమాత్రమే ప్రజలించు
 చున్నవి కదా! మీరు ప్రతిదినము కాటుక నే భరించునెడల
 మీ కీవాద లంఘనా? Barnes & co's profits ఉండు
 నా? అమ్మా! మీరు-అమ్మమీరు-నున్న పునందలాగు
 న - నమ్మమీరు - అంత Face powder ను బులిమికొంటిరి
 కదా - రవంతవలె రాచికినలేక పోయితిరా? పసపుకం
 టే మొగముమీఁది మెటివల నట్టే హరింపఁగలది వేఱయె
 న్నదా - పసపుకంటే మంచి Disinfectant తేజు
 లభించునా! మహామారికా బీజముల ననునను బసపు చంపఁగల
 దని వినియుండరా? అట్టి పసపునకు - సాభాగ్యమునకుఁ బ్రాణ
 మైన పసపునకు - వంటమండలంచేకాని మీదదనములందుగతి
 లేక పోయినా! అదికాక, పర్వ కాలవనక, శీతకాలవనక,
 తేమలో, బురదలో, నీటిలో, నింటి సంబంధములగు పనులు
 చేసికొనవలసిన మీరు - నీరు నెత్తికెక్కుటండ - బాదముల
 కు, నొడళ్లకు, మొగములకు, జిలకరించిన బిందువుల రూప
 ముగాఁ దలలకు, బసపును మీనా రుపయోగించుకొనుడని
 చెప్పు, నది మానివైచి, నీరు నెత్తి కెక్కు Bronchitis
 Asthma, Nasal Catarrh, Influenza మొదలగు
 క్షేమ్య వాతవ్యాధుల, నజాగ్ర ప్రవర్తనమువలనఁ జెచ్చుకొని
 మీరు బాధపడి మీభర్తలను బాధించుట న్యాయమా! (అటు
 లైన వితంతువులకూడఁ బసపు రాచికినవలయును గాఁబోలు
 నని కేక) అమ్మా! బుద్ధివంతురాలవు - బృహస్పతికిఁ బెద్ద
 యక్కగారవు. వితంతువున కేక భుక్తి దీక్షచే-నే దినపుఁజేమ
 యాదినమే హరించుచున్నది యెటుంగవు కాఁబోలు. అది
 కాక, ఏకాదశ్యపనామములవలన - చాతుర్మాస్యాశ్రమ ప్రత
 దీక్షవలన - ఋషి పంచమ్యములగు నోములలోని ఆనేక దినో
 పవాసములవలన-నొడలి రక్తమంసములే హరించుచున్నవి తం
 తువునకు బసపు బూతలే. అమ్మా నీవుకూడ నట్లాచరిం
 చుట కిష్టపడితివేని పసపురాచికిన నక్కఱలేదులే!

అయ్యయ్యా! అనువా శోమణులారా! మీయవలగ్న
 ముల కొద్దాణములే లేచేమి? అని యేల తిసివైచినారు! నడు
 మునకు బింకమును సమకూర్చు సుమధ్ర త గల సాధనములనే
 సాగఁదొలిపారే? నీరు చేదుకొనుటలో - నుండించి బిందె
 ములు బుజములు కెత్తుకొనుటలో - బదనెక్కువగాగ మెల్లఁ
 బడి చలిమిడికానున్న యన్నపుఁ గుండికలను గూరుచుండేయే
 తొకాయించి దింపుటలో-నడుములు వెజకపండ - ప్రేగుజెడర
 కుండ-జననకోశమునకు స్థానచలనము కలుగకుండ, నొడ్డాణ
 ములు మీకంగరక్షితై - యలంకారములకై - యవలగ్న బంధ
 ములుగా, నాదిక క్షిణిండ్ల యేర్పాటులు యాచరణములో నుం
 డగ మీరిట్లు వానినివర్తించుట బుద్ధిలక్షణమా? మీతేమమే
 మీరెటుంగకుండఁ బ్రవర్తించుచున్నారే? ఎంతవని చేయు
 చున్నారు! చిలకకొయ్యలఁ దగిల్చిన యెడ్డాణము లిప్పుడైన
 మొలలకుఁ దగిల్చికొనుడు - నడుములు వెరుగనియకుడు.
 నేనళికము నీటు నేయకుడు.

చెవులచేతిలోనున్న సృష్టితంత్రమంతయు మీగర్భ గోళ
 మునందుండుటచే మీరే ధూళికా జేవతలు. మీస్వాధ్యపిత్యాగ
 మంతని మేదిని లేనేలేదు. పురుషుఁడు వట్టిమొఱకు నిర్ణయం
 డు. అట్టియ నాంధ్రాణుపటతాతి పంకిలాత్మ్యండు. అట్టి మొఱ
 కు మీ దయావర్ణమునఁ జిగిల్చినాడు. అట్టి సానాణుమి
 విద్యుచ్ఛక్తి వేడిమిని గరగినాడు. అట్టి స్వీయరహితము
 ణుఁడు మీ భక్తి భావాది మహిమనుదాచి స్వార్థ త్యాగి
 యగుచున్నాడు. అపోహ! గర్భధారణమైన నీమృట-గర్భభ
 లేజమును భరించుటలో- సహించుటలో - సంరక్షించుటలో-

నభివృద్ధి నొందించుటలో - సకాలమునఁ దక్షేణము నవతరింఁ
 జేయుటలో- మీరు పను మహాక్షేణములో-మీరు పొందు మన
 స్తాపములో-మీ రగవజు స్వాధ్యపిత్యాగ మహా మహిమ
 ములో-లక్ష్యంజయిన-నీ పాదు మగలోకమునకుఁ దెలియునా?
 అదియొక్క భగవంతునికే తెలియఁదగినది. పురుషులకంటే
 జననలోక మొక్కటి వికాసకరముగానుండుటచేతఁ దత్సంబంధ
 ము లగు నెన్ని వ్యాధులకో మీ రధీన లగుచున్నారు. మర
 హారా! వాని మూలమున నంత మొందుచున్నారు. ఆరోగ్యముల
 నన్నిటిని మూలచ్ఛేదన మొనర్చుటకు రెండుయూడు సాధనము
 లను జెప్పెదను. అవియే వో తెలిసికొందురా? (అధ్యంతరమేమి
 యనుకేకలు)

సోదరీమణులారా! నేను మునుమీజినవాడ నగుటచేత
 నుదాహరణము సోదరీమణులుగా భావించునాడ నగుట
 చేతను - నే శ్రీ పు తి బొట్ట మాంబ గారి కో, నే
 శ్రీమతి బామమంబగారికో యామవలసిన యగ్రాసనాధి
 పత్విత్యగ్రాహమును నాకు మీరు కటాక్షించినారు. నన్ను
 మీ యుబలలో నొక్కరినిగాఁ జేసికొనుటవలె మిగులఁ
 గృతజ్ఞుఁడను. సిగ్గుపడకుండ నేను జెప్పుమాటలను, సిగ్గుపడ
 కుండ మీరును వినవలయును. మీ యాఁకుపిల్ల లీడేసినట్లుకు
 తన్నునే జే స్యభావజ్ఞానసూక్ష్మతచేత, మీరు కొన్ని యసంద
 ర్భవర్తల నాచరించుచున్నారు. అమ్మాయి సమర్థాదినసంగతి
 కన్నయ్యయ్యకుఁ దెలియకుండనే - యంగలివెచ్చయ్యకుఁ ముండు
 గాఁ దెలియుచున్నది. అరఁ డూరెరిపోక బాకాట్టును
 న్నాడు. ఇరుగింటి మచ్చలక్కలందలు వడ్డలు మాని-చంట
 లు మాని-తా మెన్ను జెఱుంగనివానల-నీ నేడుకను నాడ
 వచ్చుచున్నారు. ఇంతలోఁ బంచాంగపుఁగట్టతో-బురోహి
 కుండు కాలాచ్యుతాది గ్రంథములతో - మారీలోని ముగ్గులు
 జ్యోతిషికులు-శిష్యులతో వేంచేసి, నక్షత్రదోషమును శకల
 శకలములకంద చేపించుచున్నారు. మఱాపువాల్చిన్నాల్చి
 ప్రాయశఃమతో జ్ఞాబుజ్జులు వట్టుకొనుచున్నారు. ఇంతలోఁ
 బసపుగొమ్ము కట్టిన గోటిగొల్లనట్లు గాఢోలు-నిల్లడలు దంపు
 చున్నారు. ముంగిటిలో మంగళ్ల రమ్యోళ్లు రణగుణ మహా
 భ్యులచే జెలరేగుచున్నవి. పూర్వ సుచాసీనుల పాటలు
 వాడ వాడ నెగురగొల్లుచున్నవి. ఈపాటలకు భ య పడి
 కాఁబోలు వీధిలోని కుక్కలు మోటులు మింటికెత్తి మొట్టో
 మొట్టో యని యటచుచు నిక్కడి నదుర్రవార్తను స్వర్ణలోక
 మునకు Wireless telegraphy గాఁ బంపుచున్నవి. ఇది
 యొక్క దురాచారమేకాని దీనినిగూర్చి యిప్పుడు చెప్ప
 వలయునని నాయభిప్రాయముకాదు. చెప్పఁదలచిన జేమనగా:-
 సమర్థులంటివారును పాతుగొడ్లవారును నెన్నో భక్ష్యములు
 తెచ్చి సమర్థులెడ్లకూతునకు పెట్టు దురాచారము మహా
 దురాచారము. ఈ దురాచారము చేతనే శ్రీ వ్యాధులలో
 నూటి నెనుబడవలకు గలుగుచున్నది. అమాఁడుదినముల
 నతిపథ్యవస్త్ర భక్షణమున వెడల బుచ్చవలయును. సమర్థులెడ్ల
 కూతు గర్భకోశమున వారము మిగుల హెచ్చుగా నుండును.
 Windy Substances యేమియు నామే కాయఁదగదు-పసపు
 చేసిన పులగము - నేయి, వేడితిర్రము - ఈ మాటికంటే
 నాల్గవ వస్త్ర వీయఁదగదు. అజ్ఞతచే నపథ్యవస్త్ర భక్షణ
 మేమాత్ర మునర్చినను ఋతుకుల, వంధ్యాత్వము, Hysteria
 నూతిక మొదలగు వ్యాధు లప్పుడే యుండును. ఆవ్యా
 ధులు ద్విగుణములై త్రిగుణములై శతగుణములై బ్రదికి
 యున్నన్ని నాళ్లు నేధించినేధించి తుదకవియే వంపును. ఋతు
 దినములు వారేవ్యాధి దినములని మీకుఁ జూపుట కొక్కసం
 గలిన మాత్రమే చెప్పెదను. సోదరీమణులారా! మీరు సర్వ
 సాధారణముగా ఋతుస్వాన మొనర్చిన దినమున-నూ డి లో
 దూరమెక్కింపఁగూడదనియఁగ త్రిసిటతోఁ గూరలు తరుగ
 రాదనియు-నాచార మున్నదని యెఱుఁగుదురా! (ఆ.ఆ. అను
 కేకలు) కత్తిసిటచే వ్రలు ప్రవాదవశమునఁ దెగినఁగాని, నూడి
 మొన వ్రేలికొనను గ్రుచ్చుకొనియొక్క ర క్తలిందువైనఁ జిమ్మి
 నఁగాని వారము హెచ్చయి ప్రాణాసాయ దశవకుఁడెచ్చు
 నేమాయని మీ పెద్ద లట్టి సదాచారమును స్థాపించి నాడు.
 కావున ఋతుమతికి సర్వకాలములందు పథ్యమే. అందులోఁ
 బ్రధమ ఋతుమతికి వేఱ చెప్ప నీలే మఱియొక్క సాధనము
 చెప్పెదను. సాభాగ్యవతులారా! మీరు గర్భము నిలిచినదని
 నమ్మకము గలిగినవెంటనే-మీ భర్తల ను సమాపింపవలదు.
 పృథక్పృథక్లవై నే పండుకొనుడు. అమ్మా! ఏమో గొణగు
 కొనుచున్నారే? (ఏమియు లేదను కేకలు- చివర లల్లమిఁది
 నుండి-ఈబుద్ధిపురుషులలే యుండరాదు అని యన్నప్రముగ
 మెల్లగ నొక్క గునుగు) అమ్మా! ఏదయో యా కడపటి
 బల్లమిఁది కాంత యనుచున్నది. నాకు బాగుగా వినబడలేదు.
 వినబడని మాటనుగూర్చి నే నెట్లు వివర్ణింపఁగలను? పో
 ఁడు. అట్లు మీరు దీక్షతో నొనర్చిన యెవల తునుచు
 ని

సోదరమణులారా! మీరు విద్యాధికై విరాజిల్లుచున్నారనియు, నుపన్యాసము తిచ్చుచున్నారనియు గ్రంథములను బ్రచురించుచున్నారనియు, సభాకార్యములు సంపూర్ణశక్తితో నిర్వహించుకొనుచున్నారనియు, దేశక్షేమ లాభములకై పోటుపడుచున్నారనియు, మహాసందేహించుచున్నాను. కాని గృహకార్యములం దలక్ష్యులఁ జూపుచున్నారేమో యిది జడియుచున్నాను. కనిర్వహే కాక, గానము చిత్రలేఖనము కూడ మీరు బాగుగా నేర్చుకొనవలయును. ఆ కళలఁ బట్టి మీరు, మిముఁబట్టి యాకళలు, శోభఁజెందవలసి యున్నది. ఇట్టిని గృహకార్యములం దలక్ష్యుల మాపదగదు. కష్టాంతి నాలుకముఁద్రాసి మీరు దేశములోనున్న ప్రజల నేర్పించుటకంటె గణపతిని పిచేత నేర్చుచున్న చింటవానికి సొంటి యుక్కెర చేసి యిచ్చి వానియొడుపు మానిపించుట మహాఘనకార్యము. చిత్రఫలకముపై బొమ్మను ద్రాసి ప్రపంచమున విడుచుటకంటె గణపతిని బొమ్మగఱపాడుకొను విధులఁ దెలిసి యట్లాచరించుట మహాధిక కార్యము. సభలలో గూరుచుండి చిత్రారుచాయించి రాజుగారిని సంతోషింపఁ జేయుటకంటె దొడ్డయొద్ద నిలువఁబడి జోలపాటఁ బాడి యర్పకుని యేడుపు మానిపించుట మహాకార్యము. వటుంచొషధ భానసమార్జన మొనర్చుటకంటె-మీరు 'గోలకొండ ఫాదుషా' నవలను వ్రాయుట యెక్కువదికాదు. మీరుదుస్తులు మీపిల్లల దుస్తులు మీరు వట్టుకొనుటకంటె వ్రాత తాటాకుల పుస్తకములు కట్టలుగాఁ గూర్చుట యెక్కువదికాదు. అదిగాక మీరైత తాకురు వట్టుటయెల? తప్పుకాదా? పర్యవసానమునఁ జెల్లిన దేవనఁగా-పిల్లలను బెంచుట కన్నివిధములగు నేర్పులు గలిగినది యాఁడుని భర్తకు వ్రాణయాత్రయందు సర్వవిధములఁ జేదోడు వాదోడుగా నుండి పాతివ్రత్తి ధర్మము నిలుపుకొనుచు, భర్తతో సర్వధర్మము లాచరించుచు బ్రదికి యున్నంతకాల మాతనినీడవలె నాశ్రయించి యుండు నది యాఁడుది. చంద్రమత్స్యాది కాంతల ట్టినర్హివారు, వారివలెనే మీరు ప్రసరించి దేశమునకు వచ్చిఁజెందు. కవిత్యముకొఱకత్తిమెదదును జంపుకొనకుడు. ఉపన్యాసముల కొక కట్టెగొంతుఁ జంపుకొనకుడు. మనుజుల చచ్చు కవిత్యములు చచ్చు ముష్పాతిక యుపన్యాసము-లెంతకాలము నిలుచును. యోగ్యతయోగ్యత- అదియే బ్రహ్మమువలె కాశ్వతము. అట్టియోగ్యత వివాదమిది - దాని నభివృద్ధిపఱచుకొని తరించుడు. మిమ్మాశ్రయించిన మీ భర్తలఁ దరింపఁజేయుడు - పురుషుల యెహి కన్య జీవనమే కాక యాముష్మిక జీవనముకూడ మీ చేతులలో నున్నది. వివాహోగ్రములం దున్నది - మీనేత్రాంచలము లున్నది. పిల్లల కుక్కుపాలతో-గురుభక్తి-పితృభక్తి-మాతృభక్తి-రాజభక్తి-దేశభక్తి-భాషాభక్తి-హృదయములబ్రవేశింపఁజేయుడు- పురంద్రమణులారా! మీ పిల్లలకుఁ బాలను మీరొచ్చుకొనుడు. మీకుఁ బాలలేనియెడల నాపుపాలుపోసి యొనఁ బెంచుకొనుడు. కాని యితర స్త్రీలచేఁ బాలిష్కింపకుడు, గుణసాంకర్యము సంభవించును. కులక్రమాగతి మర్యాదభిన్నత్వము సంభవించును. అతిభిపూజల నొనర్చుడు. అభ్యాసజ్ఞ సమారాధన మాచరింపుడు. పశురక్షణము సలుపుడు. మిత్రసాదలను శక్తికలిగి బోషింపుడు. వంశపరిత్యుక్తి గాపాడుకొనుడు- దేవత్రాజుల నొనర్చుడు- మీకులజీవతయోగిర్యాదములు మిమ్ము జేరునుగాక! నూర్యాది గ్రహముల మీ కాయువును దేజస్సును జుప్పిని సమకూర్చు గాక! దైవము సర్వదా సర్వధా మీ మునుసరించు గాక! ఓమ్ కాంతి క్యాంతిః.

ఆంధ్రభారత కర్త

నన్నయశిష్యుడు, రాజరాజు ?

అకాదాధ్యక్షకరణము: “పరొక్షేతివ్. చకార. ఉత్తమ
పుత్రుజే తిత్తవిజేసావి నాపారోక్ష్యమి నుప్రాంతనాం కిల
విలకాప, ఇహుజగదపురస్తా నస్తస్య వృత్తాకాసామ్ । అత్యం
రావన్నానే తివ్యకృత్వ: కలింగేష్యతాత్మి: । నానాంకలిం
గాన్ జగామ. హాకేకీర్ణర్ణజ్జేచ । అనయోశపదయ్యారి స్మి
నియే ఒజ్జోస్యచ్చాత్తివ్ । ఇతిహాకరోచ్చకారవా । కేకీర్ణక
రోచ్చకారవా । ప్రశ్నేహానన్యకాతే ప్రవృత్త్యైకత్వ: అస
న్మకాతే వృచ్ఛ్యహానేలక్తే తిష్ఠ్యయే బజ్జే తిహోస్తు: । అగ
చ్ఛ్చిత్తిమి: జగామజిమ్ । అనాశన్మేతు కంసంజహూనమి?
పై దానవిజ్ఞప్తియాద తిదర్శయన ‘కేకీర్ణ’ అనగా పైరంత
ర్యాప్తయనన, ప్రశ్నయిండును, అసన్నకాలయానందును అనగా
కుంచనర్వాభ్యంతరకాల మందును నికల్పయగా ఒజ్జోదూపయ
మాద సుపయోగించుచున్నది తెలియుచున్నది. ఇందంతర్వాది
తణ్ణర్థ ప్రశ్నంసమేలేదు. ఈ సందర్భమున మహాభాష్యి
గ్రంథమలయిండును నీ విషయమై యేమయూ జెప్పఁ జ డి
యిండులేదు. ఇంక సిద్ధాంత కామండియం దెల్ల నీయంతర్వాది
తణ్ణర్థ ప్రశ్నంసమున్న స్థలమొక్కటేయున్నది. దాని నికట
సుదాహరించుచున్నాను. తిదంత ప్రశ్నకరణములో కర్మకర్తృ
క ప్రకరణము. “పదుహున్ననమాం, శుశ్చివోగి పన్ను తే । త

రజ్జు శర్మ భా.వి.

శ్రాద్ధ సంకర్షణ చూర్ణక శుద్ధం కలిపివారమున, బ్రహ్మ-
రింతఃపదిన యాంధ్రకృతిక సారశ్యలాను బంధమున బ్రహ్మశ్రీ-
సార సంది రామకాశ్రి గారు “శ్రాద్ధవిలీకరము” అను
శీర్షికతో వ్రాసిన భాషావిషయిక వ్యాసమును జూచి
వాడను. వాడు వ్రాసిన విషయములు గొన్ని యథార్థములే
యైనను, గొన్నియత్రము వారి విమర్శకత్వా పాట
వమును వెల్లడించునదిగానున్నది. ఇట్లు నేను
వ్రాచు బూసినందులకు కాశ్రి గారు ఆ గ్రహ విష్ణు అ-
గాతుండెవరు గాక. “భా. ఆ. 21 ఆ. 22 గె. క. గర్వింతి
వలికి తగునీ. గర్వము భుజిపిద్యమును బ్రకాశంబుగనీ. వర్వత
వివరముదెచ్చి నీ. గుర్వింపును చూడమనెన గోత్రభిక్షుండున్॥
అతియున్నది. దీనితో మొదట గర్వింతి పిద్యుట గుర్వింపుట
యిందునదా? లాక్షణికులదా?” అని పేర లాక్షణికుల నెత్తి
పొడిచివారు, పేరు సంస్కృత వ్యాకరణము నెప్పుడైన దిల-
కించినయెడల నిట్లు వ్రాసెడివాడు గానని తలంచెను. భాష
లలో “గుర్వి-కవ్యమనె” అనుభావు వొందుగలదు. ఉద్య-
మనువదగా- ఎత్తుకగార బ్రతుక్కించుట యనితర్థము.
‘ని’ అను నుకవర్ణము పూర్వము గాఁగల యిద్వానికి “సంస్కృ-
తమున కంగలదుడకిం చుక్కగు” నను తెలుసుక వ్యాకరణ
సూత్రంబున నిందు గాఁగదును చేసిన “విగుర్వింపు” అని తెలు-
నున భావు వేర్వరును. దానికిఁ బూర్వమును “విగుర్వింపును”
అను రూపముండును. అర్థమునూడఁ బ్రకృతమునను నివడు-
చున్నది. ఇట్టికి. లాక్షణిక సమ్యక్తంబును రూపము భాగా-
దాను ప్రాత్రసంగతి గనిపెట్టి అోతలయెదులు తెట్టి నా రను-
కొని యే పాదమెలుంగని లాక్షణికుల నన్యాయముగా చూచి
వారు.

ఉభయభాషా కవిత్వకోటియందును, విద్యావేయియందునగు నన్నయ భట్టికవానిచే రచించఁబడిన భారతమును విమ-
ర్శించు బూసిన ఉభయభాషావలకుం డెంత కూలంకష పాఠ-
దిత్య ముండవలెను? మై గర్వింకియున్నాఁడు గావున గ్రిం-
దగనూడ “గర్వింపును” అనియే యనవలెనని యూహించి
వారు; గాని “విగుర్వింపును” అను సలతునుబడ వ్రయోగ-
ములేఁ గలిగినకోతను ఆ కాశ్రి గారు విచారించివారు వాడు
పేర వివర్ణనమొంతయు విచార రమణీయమో చదువరులే
గ్రహించురు గాతముని ప్రార్థించుచు విరమించుచున్నాఁడను.
— గానుగపాడి నుబ్బారాచుకాశ్రి.

The League of Nations.

International Court of Justice.

Protocol Approved.

(REUTER'S.)

LONDON, December 15.

The Geneva Council of the League has approved the protocol voted by the Assembly, establishing a permanent International Court of Justice. The protocol includes a clause by which the signatories may declare the jurisdiction of the Court immediately compulsory on certain legal questions.

The Council adopted the report establishing an International Commission to institute the scheme of International credits to allow the impoverished nations to procure the necessary resources.

White Slave Conventions.

GENEVA.—The Assembly has passed a resolution inviting the Governments immediately to enforce the White Slave Conventions of 1904 and 1910 and to send representatives to the International Conference which is meeting shortly for the purpose of arranging joint actions.

The Administrative Council.

India's Representation.

LONDON, December 15.

GENEVA.—The Assembly of the League considered India's request for representation on the Administrative Council of International Labour Bureau. Sir William Meyer stated India's reasons for desiring representation and Sir Ali Imam reinforced Sir W. Meyer's arguments. The Assembly unanimously endorsed the views of the Commission which reported on the subject that the Assembly was not competent to decide the matter which could be determined only by the Council of the League.

East Persian Administration.

Mr. Churchill in Commons.

LONDON, November 15.

Replying in Commons to Com. Kenworthy and others Mr. W. Churchill said, he was not in a position to furnish details, with regard to the East Persian Expedition as the Government of India administered and controlled the force. He admitted that the British Government bore the whole of the cost. He doubted whether it would be possible to disentangle sums disbursed by the Government of India from accounts of all forces the Government of India maintained in different theatres. Referring to the press statement that hundred millions were involved, Mr. Churchill declared that the figure was absolutely absurd. He reiterated that the actual cost of this force and of the South Persian Force during the present year had been two millions sterling to which three millions sterling had been added according to the bills from the Government of India, thus making total five millions instead of hundred millions.

Empire Exhibition Bill.

LONDON, December 15.

Commons passed the third reading of the Empire Exhibition Bill and the Roads Bill containing all new motor taxation.

The Grecian Situation.

Constantine Arrives.

LONDON, December 15.

VENICE.—The Ex-King Constantine has arrived.

French Territorial Army.

Military Service Bill in Chamber.

LONDON, December 15.

PARIS.—The Military Service Bill has been laid on the table in the Chamber. It fixes the period of military service at thirty years, including a year and half with the colours and eighteen and half in reserve followed by ten years in the Territorial Army.

THE IRISH SITUATION.

Auxiliary Police.

Conduct not Censured.

LONDON, December 15.

In Commons, Mr. Denis Henry stated that the Auxiliary Police had moved from Cork City to West Cork District but the suggestion that military authorities had censured them for their conduct was unfounded.

PUBLIC ACCOUNTS COMMITTEE.

Fourth Report.

Economy Urged.

LONDON, December 15.

The fourth report of the Committee of Public Accounts says that the necessity for economy in every department of public life if national bankruptcy is to be avoided is not yet sufficiently recognised. The report points out that the nation's former wide margin of taxative capacity has disappeared. The report insists upon the necessity for the heads of departments co-operating in careful spending of public funds.

Cable Traffic.

New Cable Between Madras and Singapore.

LONDON, December 15.

At the annual meeting of the Eastern Extension Telegraph Company, Sir Denison Reeder presiding said that an additional cable of large carrying capacity which the Company had arranged to lay between Madras and Singapore, was now being manufactured and he expected that it would be laid and opened for traffic early in 1921.

Naval Building Programmes.

American Senator's Proposal.

Mr. Daniels Disagrees.

(REUTER'S.)

LONDON, December 14.

WASHINGTON.—In the Senate, Senator Borah introduced a resolution requesting President Wilson to negotiate with Britain and Japan for an agreement to reduce naval building programmes by fifty per cent in the next five years, and declaring that Congress was of opinion that America would make such reductions if an agreement could be reached. The resolution also asserted that the navies of Britain and Japan were the only ones sufficiently powerful to require American attention. The resolution was referred to the Foreign Relations Committee without debate. Speaking afterwards before Naval Committee of the house of Representatives, the Secretary of the Navy opposed Senator Borah's proposal. He said that such an agreement with two or three nations would be a blunder, and almost a crime, until a world agreement had been established for the settlement of disputes without recourse to arms. The United States must adhere to its naval programme. Later a Washington telegram says there is reason to believe that Senator Borah's resolution in no way accords with the views of Mr. Harding, who has already expressed a decided opinion in favour of a strong American Navy as well as a strong commercial fleet.

Cable Arrangements.

LONDON, December 15.

NEW YORK.—The State Department states that the cable *modus vivendi* has now been made unanimous. It, therefore, appears that France has also agreed to the arrangement.

World Navy.

Heavy Building Programme.

LONDON, December 15.

In Commons at question time Mr. Craig stated that Britain was constructing six destroyers United States 63 Japan 8 France 1 and Italy 9.

Train Collision.

Heavy Loss of Life.

LONDON, December 15.

A message from Sarreguemines (Lorraine) states that 17 people have been killed and 25 injured in a collision between a train crowded with miners and a goods train.

SITUATION IN ARMENIA.

Commission Appointed.

Russian Barbarities in Persia Exposed.

LONDON, December 15.

Zona-Ed-Daulah (Persia) claimed that in the event of a Commission going to Armenia it should go to Persia where barbarism of Russian Tsarist troops was being experienced. He urged that Persian women and children stolen by the Russians should be repatriated. Eventually it was decided that a Commission should be sent to Armenia, Turkey and adjacent territories while the Council should be asked to appoint a Commission of enquiry with regard to the depredation of women and children from these regions.

(Associated Press.)

Indian Factories Report.

BOMBAY, December 17.

The factory report for 1919 indicates considerable industrial progress in the Bombay Presidency, especially in the cotton industry, which owing to war conditions has thrived greatly in India, possibly at the expense of Manchester. Both factories and workers have increased steadily. In the cotton industry alone there are now 741 factories with 245,742 operators. One interesting feature of the report is that it shows that in Bombay certification has had very satisfactory results in the matter of child labour. The employment of children is much less in Bombay than in Ahmedabad and Broach. In the absence of a full time certifying sargeon a considerable amount of double employment of children is known to take place in Ahmedabad. The Agents, Mill Managers, jobbers, parents and children all combine to evade the laws. Little progress has been made, whether by municipalities or millowners, in providing instruction for the children of millhands. The report deals with the occurrences of strikes among mill operatives in Bombay, Ahmedabad and Sholapur. The increased cost of living and the knowledge of the huge profits reaped by owners, and their determination to claim a share of it, are suggested to have been the factors in these disturbances. Trade unions are likely to be built up gradually, but meanwhile there is a tendency for ignorant workers to fall into the hands of professional agitators. The housing of mill hands has received special attention. Extensive schemes are being planned. In Ahmedabad 400 rooms were either built or bought for the housing of operatives while in 1920 at least 800 rooms will be erected.

Burmah News.

RANGOON, December 17.

The rickshaw pullers in Rangoon refused to take out rickshaws yesterday, hiring charges having been increased by eight annas, which they consider unjust.

Colonel Wedgwood, before leaving Rangoon regretted he could not make more speeches.

An authoritative statement has been issued that the Rangoon University examination will be held in 1921. The strike situation is unchanged, but a strong appeal issued by well-wishers asks the boycotters to return to the colleges en masse subsequently taking steps to develop national institutions. This appeal is the middle course between two views held on the boycott. Indoor College resumed lectures on Thursday with forty per cent. of students on the roll.

Ministry of Health Bill.

Rejected by Lords.

Housing Plans Affected.

(REUTER'S.)

LONDON, December 15.

The House of Lords last night rejected the Ministry of Health Bill. This will seriously affect the Ministry's housing plans as building subsidy will now cease on December 31st, whereas the Bill extended it to April next. Private builders are at present constructing 25000 houses hoping to earn subsidy. Up to the present only four thousand houses have been completed. Another effect of the rejection will be to prevent the execution of Ministry's plans to relieve congestion in voluntary hospitals by empowering the county councils to acquire poor-law infirmaries. The last named provision is one of the principal reason for rejection as it is likely to throw the whole poor law administration into confusion. The last Government measure which was defeated in Lords was the Welsh Disestablishment Bill in 1912 which was subsequently enacted under the Parliament Act.

Legislation to be Introduced Shortly.

LONDON, December 15.

In view of the rejection of the Ministry of Health Bill it is expected that legislation will shortly be introduced to secure payment to private builders of subsidy until December 31st 1921.

The German Cables.

Permanent Agreement not Reached.

LONDON, December 14.

WASHINGTON.—While the communicating conference has achieved nothing with regard to the future disposition of the German cables, a *modus vivendi* has been reached whereby a present handling of the cables will continue until March 15th. Meanwhile the deliberations will be continued by the Ambassadors of the countries participating, while the delegates will return home to report to their Governments. Britain, Italy and Japan agreed to this arrangement, the last named only after much persuasion, but France refused to assent to it. If no agreement is reached by March 15th, the Powers reserve to themselves all rights of action. This probably means that the whole question will be threshed out at a plenary conference.

(Associated Press.)

Coastal Shipping Strike.

BOMBAY, December 17.

The end of the coastal shipping strike is in sight. The men have signified their intention of accepting the increase granted by the Bombay Steam Navigation Company and returning to work. Meantime, the agents have effected a further improvement in the services. One steamer sailed for the Gulf ports yesterday, and another is expected to sail for Mangalore to-day.

Mattupaliem Mail Collision.

Dead Bodies Interned.

BOMMILI, December 17.

A few of the dead bodies in the recent railway collision not identified till yesterday afternoon were buried. The corpses of Babu Sahib (aged 50), Habibulla Sahib (aged 30), Muhammed Kasim (aged 35), Abdul Gaffoor (aged 40) and another West Coast Muhammedan of very old age were buried separately by a local Muhammedan. They were tobacco traders from Gudiyam, going to Coimbatore to buy goods, and the first two carried Rs. 2,000 each. Some police constables returning from Vellore and entrained at Katpadi are reported to have died. One named Appu Nair was extricated from the debris after four hours with much difficulty. He was removed to Tirupatur Hospital with about ten other constables, while three were taken by a constable to Cannanore by the passenger train. Mr. T. R. P. Lane, Junior Government Inspector, Mr. C. Creighton, Loco Superintendent, Mr. Acres, General Traffic Manager, Mr. O.E. Windle Superintendent Railway Police, Mr. Norman, Chief Medical Officer, and the District Traffic Superintendent are on the scene of the disaster. Mr. P. Macqueen, I.C.S. District Magistrate of Salem, realising the serious nature of the accident, has, owing to his illness, deputed the Assistant Collector Mr. Pandian, his personal assistant Deputy Magistrate, to be in attendance at the joint enquiry. The Divisional Magistrate is also present at the enquiry. The District and Assistant Engineers and District Loco Superintendent's are attending the enquiry, which commenced this morning at 10 A.M. and before the committee closed the enquiry for the day they examined Sambasiva Mudaliar, Station Master Narayana Marar, Assistant Station Master and Vanderput, driver of the mail train. The enquiry was not open to the press. Further particulars follow.

Sind Non-Co-operators.

KARACHI, December 17.

The non-co-operators in Sind have made great capital out of the withdrawal from the elections of Mr. Murlidar, President of Shikarpur Municipality and Chairman of the Education Society. The withdrawal took place on the eve of the election and was declared to be in response to the appeals by Sind non-co-operators. Mr. Murlidar now writes to the *Daily Gazette* that he withdrew his candidature for the western Sind Non-Mahomedan constituency on the night previous to election for causes which had no connection with non-co-operation. He states that it has been against non-co-operation from the outset and believes it will do great harm to political social and economic progress. He especially condemns the movement against education of boys and declares that remedy for any short-comings in aided schools lies in altering the curriculum and not boycotting the institutions. As for the high school at Shikarpur controlled by the Education Society of which he is the Chairman and which receives Government grant there has been absolutely no interference on the part of the Government Officers with Indian management.

All-India Sub-Assistants Conference.

Fifteenth Session at Delhi.

H. E. The Viceroy's Opening Speech.

(ASSOCIATED PRESS.)

DELHI, December 17.

The fifteenth All-India Sub-Assistant Surgeons Conference opened to-day. The Hon'ble Major General W. R. Edwards presided. A large number of visitors and about fifty delegates were present, amongst them being Colonel James, Chief Medical Officer, Delhi, Mr. Flatt, Principal, Lady Hardinge Medical College, Delhi, Dr. Benjamin (Ahmedabad), R. B. Sarju Prasad, Indore, Dr. Venkappa, Madras, Rai Sahib Khazan Chand, Lahore, Dr. Rushi Ram, Karachi and Dr. S. L. Sharma of Meerut. Khan Sahib Sharif Hussain, Chairman, Reception Committee in his welcome address gave a detailed account of the grievances of the service and laid special stress upon pay, raising of course to five years, the inadequacy of their representation on medical councils and grave disappointment caused by the recommendations of Lovett Committee, finally suggesting representation of Sub Assistant Surgeons on the Local and Imperial Legislative Assemblies. In proposing General Edwards to be the Chairman of the Conference Rai Sahib Khazan Chand eulogised the services rendered by him to the medical profession which had endeared his name not only in Bengal where he was Surgeon General but also throughout India. It was to his untiring energy and solicitude for sanitary improvements in India that the Central Board of Health and the Imperial Research Institute had their inception. The delegates were then introduced to the President. Telegrams of sympathy with the Conference and inability to attend were read from Colonel Aussen Smith, Inspector General of Civil Hospitals, Bihar and Orissa, Col. McWatt, Inspector General of Civil Hospitals, Punjab, Chief Medical Officer, Gwalior State, Dr. G. Willis, Fort Blair, Dr. U. Rama Rao, Madras. The General Secretary read his report for the year. The family and report was taken as read. A Medal was awarded by the Burma Branch of the Association to the late Dr. Rama Chandra Iyer's son for the services his father had rendered in founding the All-India Association. The proceedings closed with taking a group photograph of sub Assistant Surgeons, Deputy Assistant Surgeon and Assistant Surgeon.

H. E. the Viceroy in opening the exhibition said:—Members of the All-India sub-Assistant Surgeons Association! It has given me much pleasure to accept your invitation to open the Sanitary Scientific and Indigenous drugs exhibition which is being held under the auspices of your association and Her Excellency asks me to thank you for your invitation to accompany me here. I was the more pleased to receive the invitation, because ever since I have been in India I have been hearing of the good though unobtrusive work done by sub-assistant surgeons. Though your cadre consists of the largest number of medical men in India the value of your services to your country and fellow countrymen is perhaps not as widely known as it should be. Your work has largely in remote parts of this vast country and is performed chiefly amongst the voiceless masses and it is no doubt for these reasons that the high character of your services is principally known only to those amongst whom you work and to your immediate superiors. But those in authority, you may rest assured, are in no way unmindful of what the administration and country owe to you. I cannot think of any report on plague, famine or other epidemic which I have read without coming on reference to the good work done by sub-assistant surgeons and your praises are continually sung to me by those responsible for the medical administration of the country. During the great war you volunteered in large numbers and acquitted yourselves always with credit and often with distinction. Gentlemen, you have a fine record behind you and I can only exhort you to go forward and add to it. I am told that your association was formed 13 years ago and that it has more than justified the hopes of its founders. I am glad that this is the case although it was to be expected and under wise direction your annual conferences cannot but be productive of great good. Not only do they go to promote *esprit de corps* in a fine service, but they have enabled able men who have been working in secluded parts of the country to come together and exchange ideas and experience. Gentlemen, your address of welcome is commendably brief and I will repay your brevity by making my speech as short as possible. I thank you on behalf of myself and Her Excellency heartily for the cordial reception you have given us to-day and have much pleasure now in declaring your exhibition open. Those who have had the privilege of a private view tell me that it reflects great credit on those responsible for organising it, particularly having regard to the limited resource at your disposal. The collection of indigenous drugs which you have made should be very instructive. One section of the exhibition, that of infant welfare, will appeal very keenly to Her Excellency who has made a special study of this subject in India and you are aware has organised an association having for its chief object the promotion of infant welfare.

Before a large gathering this afternoon His Excellency the Viceroy opened the exhibition in medical, sanitary and allied subjects including maternity and infant welfare in the building of Anglo-Sanskrit High School. The address of welcome to Their Excellencies was enclosed in a beautiful basket in which special tribute was paid to the great work undertaken by H. E. Lady Chelmsford in connection with the maternity and welfare scheme. The Association had great deal of humane work to perform. They would carry the torch of enlightenment to the uneducated masses and try to ameliorate their lot. They were convinced that to do and to deserve were only right and proper preludes to any desire for betterment of conditions.

After conclusion of the speech His Excellency accompanied by Lady Chelmsford, Chief Commissioner of Delhi, Col. James, President and Members of the Committee of Sub-Assistant Surgeons conference inspected the exhibits which were fairly large in numbers. Light refreshments were provided for the visitors.

In opening the fifteenth All-India Sub-Assistant Surgeons Conference Surgeon General W. R. Edwards said:—

Ladies and Gentlemen.

I wish to congratulate this Association on the inauguration of this their 15th Conference and on the honour that has been conferred on the Association by His Excellency the Viceroy accepting their invitation to open the Delhi Exhibition in person. Drs. Abdul Razak and Ramachandra were the founders of this Association and convened your first conference. By so doing they have undoubtedly conferred a very great and lasting benefit on the whole body of sub assistant surgeons. I am very glad to have this opportunity of speaking to you to-day and I wish before I say more to assure you that you have my full sympathy in your aspirations and to thank you for the honour you have done me in asking me to preside at this conference. I would remind you that to-day I am speaking as your president and not on behalf of the Government of India, but I may say that the Government of India itself not only fully recognises the value of your service and the great assistance you have given and are giving to India both in peace and war, but also is most anxious to see your service a happy and contented one. I have visited the medical schools at Agra, Calcutta, Dacca, Lahore, Dibrugarh, Poona, Royapuram, Tanjore and Madras. I go to Indore early in January and I hope later on to visit the remaining schools. I have as you know received a deputation from this association in Simla and have discussed your present position and aspiration with the sub-Assistant Surgeons in Delhi. At each of the schools mentioned I have been able to do something towards improving the lot of the sub-assistant surgeon of India. The first point I wish to touch upon is the question of a 5 year course of education. This matter was recently discussed at a Conference of the principals of the medical colleges and it will be further discussed at a conference of Surgeons General and Directors General of Civil Hospitals which it is proposed to hold this cold weather. Personally I am in favour of a 5 year course, but there is much to be said on both sides. Men who have received a high preliminary education and who have passed in the requisite subjects or who are prepared to do so will of course join one of the University medical colleges and thus obtain a degree recognised by the General Medical Council of Great Britain. If only the necessary money could be found I should like to see all our medical schools turned into colleges and affiliated to Universities. This will be done in the case of the Dacca Medical School in Bengal. In Great Britain no new medical schools are recognised unless affiliated to universities. The General Medical Council have refused to recognise the membership of the state medical faculty in Bengal or of the college of physicians and surgeons in Bombay. They have definitely refused to accept the matriculation only of our universities as entitling to admission to the students register in the United Kingdom. The matriculation must be accompanied by an intermediate Examination in arts and science or a preliminary scientific examination so that even if an extra year is added to the sub-assistant surgeons curriculum the General Medical Council will still refuse to recognise the sub-assistant surgeon diploma, because the preliminary education will not be up to college standard. It therefore seems to me that in the case of our medical schools as they at present stand we must rest satisfied with qualification obtainable being recognised only in India. One thing is certain and that is that at present our sub assistant surgeons fill many posts which the provinces could not afford to fill with assistant surgeons or with sub assistant surgeons who have taken out a 5 years curriculum and this is the only excuse I know of for having 2 grades of qualified medical men in India. No one can say what the position will be under the Reforms Scheme, but I think it is certain that a class of medical men who are willing to accept a small salary will be in demand for the smaller dispensaries, because the provincial Governments cannot afford to pay for a more highly trained man in every medical dispensary. I know that many laymen in India think that the small Government dispensaries can be cheaply filled by ayurvedic or Unani doctors, but what they forget is that if these men are properly trained in diagnosis their education will be just as prolonged and expensive and they will require and should receive just as much pay as our present service doctors. What the general public do not understand is that the long and expensive portion of a doctor's training is necessary in order to enable him to diagnose his case accurately. Once an accurate diagnosis is arrived at Allopathic, Homeopathic, Ayurvedic or Hydropathic remedies may be employed. It is obvious that it is useless to consider what remedy you will employ until you are certain of the real nature of the complaint from which your patient is suffering and it is certain that there is no short cut to medical education any more than to any other form of education. Another proposal is that small dispensaries should be managed by compounders who have received special training in aseptic dressing in first aid and the treatment of simple ailments. It is true that such men could in many instances render great assistance to the sick and injured. As you know the great danger in employing such men is that they are frequently unwilling to admit their ignorance, and they attempt to treat cases which are far beyond their powers. Their training cannot enable them to arrive at a correct diagnosis and this being soundless they call in trained assistance the unfortunate patient is in great danger to say the least of it unnecessarily losing his life. There is also a Government of India circular prohibiting compounders being left in charge of poisons. It has been suggested that ambitious sub-assistant surgeons after qualifying as such should be allowed to do an extra years hospital work and then be again examined in special subjects, those who pass being despatched as deputy assistant surgeons and being eligible for promotion to the assistant surgeon grade after 10 years service. Further that provincial dispensaries should be divided into 1st, 2nd and 3rd class, the 1st class dispensaries to be filled by assistant surgeons the 2nd class by Deputy Assistant Surgeons and the 3rd class by sub assistant surgeons. This whole question is however under consideration and I sincerely hope that a satisfactory solution may be arrived at. I regret that I cannot touch on the Medical Services Committee report as the contents are still under discussion by the Government of India.

Another important question is that of the pay of doctors. Generally this is a very difficult one. The pay of medical men all the world over whether received from a Government or from private firm or employer is ruled like that of every other form of employment by the state of the market. At present on the term offered Government find that there is no lack of candidates for employment in the medical department. In India unfortunately few educated men of

the higher classes are willing to take up industrial employment. They go to the learned professions those entering the medical profession are apt to find that there is no opening for them in private practice and that they have not the necessary capital to enable them to wait and build up a practice. The result naturally is that being faced with the necessity of immediate employment they are willing to accept posts under Government. It is urged that the Government pays certain other services more highly than the medical service. The reason adduced is that Government cannot otherwise get the pick of a large number of suitable candidates in the medical profession, it is found that the pick of the medical schools can be obtained on the pay now offered which it must be remembered is a considerable advance on the prewar pay. It has now been increased by 300 per cent, but the percent increase has been comparable to that of the I.M.S. However I foresee that a further increase of the pay of your service is bound to be considered. It is a fact that far more doctors are required in India, but it is in the mofussil that they are wanted and not in the towns. The latter have as many or more practitioners than are required. The agriculturist is too poor to pay adequate fees and therefore each provincial Government have charitable dispensaries. These dispensaries not being numerous and the supply of doctors wanting immediate employment being at present in most provinces in excess of the number of dispensaries government has as a rule no difficulty in getting an applicant. For this state of affairs it is obvious that the Governments are not to blame. In European countries there are practically no great medical services except military ones. The people themselves arrange to pay for their medical attendance privately or by clubs and panels. In such countries young doctors just qualified find numerous lowly paid charitable hospital appointments open to them. They can work for a doctor going on a holiday or they can go as paid assistants with or without a view to partnership. They also marry comparatively late in life and can thus afford to wait until they see their way to starting in private practice. In India this is not the case; the conditions are different. No Doctor seems to take a partner, very few require paid assistants and one rarely hears of an Indian doctor paying a young doctor to do his work while he goes on a holiday. The young Indian doctor is usually married and has started a family. The result is as I have already pointed out that he cannot afford to wait and is willing to accept the small but assured pay offered by Government. In addition to the question of pay as surgeons the sub-assistant surgeons ask for other ameliorations, but the answer in each case is much the same. The Government say why should we grant better terms than we are offering to doctors at the expense of the taxpayer when we can get the class of men required on the terms we do offer. It is eternal question of supply and demand. There are many other points I would like to touch upon. But time does not permit. I will however mention a few. A sub-assistant surgeon proceeding to Great Britain with the object of securing a higher qualification finds that his 4 years work in India counts for nothing and he has to start from the beginning. This is a hardship and I am in favour of the view that our four years curriculum out here should be taken into consideration for those students whose preliminary educational qualifications would entitle them to admission to the register of medical students in Great Britain. Another complaint is that sub assistant surgeons are not adequately represented on provincial medical councils. This however is entirely provincial question and must be settled locally. Again this association has pointed out that the promotion of sub assistant surgeons to the Assistant Surgeon grade is in many provinces practically a dead letter. They ask that a fixed proportion should be so promoted and suggest that this proportion should be 1 per cent of the provincial cadre and further that promotion should be permitted after 14 years in specially selected cases instead of after 20 as at present. This request would I am sure receive the sympathetic consideration of provincial Governments, but I would word it that not less than 1 per cent should be so promoted provided suitable candidates are forthcoming. The new bond for sub assistant surgeons now in force is considered to be unduly severe. It is certainly more stringent than the old one, but it must be remembered that this bond is a direct result of the war and was found to be necessary on account of the danger our armies incurred owing to the shortage of medical officers. The real grievance would seem to be not in the stringency of the bond but in the fact it entails liability to military service. Personally I think that if some of the disabilities which the civil Sub-Assistant Surgeons complain of when military employ could be removed, the new bond would not deter medical men from joining provincial service easily. I am aware that annually large band of men are now employed by provincial Governments as temporary sub-assistant surgeons and that many of these medical men have served for as much as 5 years in a temporary capacity. This is again a direct result of the war and will come to an end when all civil sub assistant surgeons on temporary military employment are returned to civil employ. When this has taken place it is possible that temporary men who are subsequently made permanent without a break in their service may be permitted to count at least some of their temporary service as permanent service. This question is already being considered in the provinces. Gentlemen, I will not detain you longer; it only remains for me to say that the questions I have touched upon and others which have been sent to me will receive my most careful and sympathetic consideration and as I have already said nothing will give me more pleasure than to be able to assist your service and help in making it a happy and contented one.

Delhi.

DELHI, December 17.

The next meeting of the Board of Scientific Advice will be held in Delhi on the 20th December.

The skeleton rehearsal was held this morning on the grounds of the Imperial Secretariat, of the opening ceremony of the Legislative Assembly by the Duke of Connaught. Representations of regiments which will be drafted on that occasion were present, with a full complement of the Viceroy's bodyguard and a few military officers watched the rehearsal.

The Railway Committee has decided that after taking evidence in the principal centres in India it will proceed to complete the work.

Government of India Act.

Instructions to Governors.

Under Royal Sign Manual.

(ASSOCIATED PRESS.)

DELHI, December 17.

The following are the terms of the instructions which are being issued under the Royal Sign Manual to the Governor or acting Governor for the time being of each Governor Province:

GEORGE R. I.

Instructions to the Governor or acting Governor for the time being of the Presidency province of—

Whereas by the Government of India Act provision has been made for the gradual development of self-governing institutions in British India with a view to the progressive realisation of responsible Government in that country as an integral part of our Empire.

And whereas it is our will and pleasure that in the execution of the offices of Governor or acting Governor of the Presidency of— you shall further the purposes of the said Act, to the end that the institutions and methods of Government therein provided shall be laid upon the best and surest foundations, that the people of the said Presidency shall acquire such habits of political action and respect such conventions as will best and speediest fit them for self-government and that our authority and the authority of our Governor-General-in-Council shall be duly maintained. Now therefore we do hereby direct and join you and declare our will and pleasure to be as follows:—

1. You shall do all that lies in your power to maintain sentiments of good administration, to encourage religious toleration co-operation and goodwill among all classes and castes, to ensure the probity of public finance and the serenity of the presidency or province and to promote all measures making for the moral, social and industrial welfare of the people and tending to the all classes of the population without distinction to take their due share in the public life and Government of the country.

2. You shall bear in mind that it is necessary and expedient that those now and hereafter to be enfranchised shall appreciate the duties, responsibilities and advantages which spring from the privilege of enfranchisement, that is to say, that those who exercise the power henceforward entrusted to them of returning representatives to the Legislative Council being enabled to perceive the effects of their choice of a representative and that those who are returned to the Council being enabled to perceive the effect of their votes given therein shall come to look for the redress of their grievances and the improvement of their country to the working of representative institutions.

3. Inasmuch as certain matters have been reserved for the administration according to law of the Governor-in-Council, in respect of which the authority of our Governor-General-in-Council shall remain unimpaired while certain other matters have been transferred to the administration of the Governor acting with a Minister, it will be for you so to regulate the business of the Government of the presidency or province so far as possible that the responsibility for each of these respective classes of matters may be kept clear and distinct. Nevertheless you shall encourage the habit of joint deliberation between yourself, your councillors and your ministers in order that the experience of your official advisers may be at the disposal of your ministers and that the knowledge of your ministers as to the wishes of the people may be at the disposal of your councillors.

4. You shall assist ministers by all the means in your power in the administration of the transferred subjects and advise them in regard to their relations with the Legislative Council.

5. In considering a minister's advice and deciding whether or not there is sufficient cause in any case to dissent from his opinion you shall have due regard to his relations with the presidency or province as expressed by their representatives therein.

6. But in addition to the general responsibilities with which you are invested by statute or under this instrument charged we do hereby specially require and charge you.

(1) To see that whatsoever measures are in your opinion necessary for maintaining safety and tranquillity in all parts of your presidency or province and for preventing occasions of religious or racial conflict are duly taken and that all orders issued by our Secretary of State or by our Governor-General-in-Council on our behalf to whatever matters relating are duly complied with.

(2) To take care that due provision shall be made for the advancement and social welfare of those classes amongst the people committed to your charge who whether on account of the smallness of their number, or their lack of educational or material advantages or from any other cause specially rely upon our protection and cannot as yet fully rely for their welfare upon joint political action and that such classes shall not suffer or have cause to fear neglect or oppression.

(3) To see that no order of your Government and no act of your Legislative Council shall be so framed that any of the diverse interests of or arising from race, religion, education, social condition, wealth or any other circumstance may receive unfair advantage or may unfairly be deprived of privileges or advantages which they have heretofore enjoyed or be excluded from the enjoyment of benefits which may hereafter be conferred on the people at large. (4) To safeguard all members of our services employed in the said presidency or province in the legitimate exercise of their functions and in the enjoyment of all recognised rights and privileges and to see that your Government order all things justly and reasonably in their regard and that due obedience is paid to all just and reasonable orders and diligence shown in their execution. (5) To take care that while the people inhabiting the said presidency shall enjoy all the facilities for the province.

Development of commercial and industrial undertaking. No monopoly or special privilege which is against the commercial interest shall be established and no unfair discrimination shall be made in matters affecting commercial or industrial interest.

8. And we do hereby charge you to communicate these our instructions to the members of your Executive Council and your ministers and to publish the same in your presidency in such manner as you may think fit.

National Council of Education.

A Magnificent Donation.

One Lakh by Gopal Chunder.

(ASSOCIATED PRESS.)

CALCUTTA, December 17.

Babu Gopal Chunder Sinha of Bhowanipore has made a donation of one lakh of rupees to the National Council of Education, Bengal of which Sir Rash Behari Ghose is the President and Sir Ashutosh Chaudhuri and others are members.

U. P. Elections.

Interesting Details.

ALLAHABAD, December 17.

The United Provinces have issued an interesting press communique giving details of recent elections. It says that the total number of electors in the provinces is 1347922. Among special constituencies there was contest only in Agra landholders (north) constituency and University constituency. The number of votes recorded for Agra landholders constituency (north) was 198. Out of an electorate of 327 i.e., sixty-one per cent electors recorded their votes. In the University constituency 1275 voters voted out of a total of 2379 on the roll. There was no contest in European constituency which has an electorate of 3203 voters. In other general constituencies 24 members for 24 constituencies were returned unopposed. In the remaining 66 general constituencies elections were contested. Some of the contests were more nominal than real. 30th of November was the date fixed throughout the province for holding election. Out of a total electorate of 1002829 in constituencies where polling took place 32990 recorded their votes. Thirty-three per cent of electors came to poll. In five constituencies more than 60 per cent of electors exercised the right of voting. In eight constituencies over 50 per cent of electors voted. In six constituencies the percentage of voters was between 40 and 50. The largest number of votes recorded in any constituency was in Hardoi non-Mahomedan rural constituency where 1788 votes were recorded. The highest percentage of votes was recorded in Gonda District where 64 per cent of the electorate exercised franchise. Elections for the Legislative Assembly were also held simultaneously with elections for the Provincial Council. Out of 16 seats allotted to this province there was contest in ten constituencies. Thirty-five thousand eight hundred and forty-eight or 26 per cent of electors voted. Polling took place simultaneously in 1388 polling stations throughout the province. All results except those for Kumaon division were declared by 9th December 1920. Among elected members of the Local Legislative Council classified according to professions there are 13 barristers 34 legal practitioners other than barristers, 46 landholders and 2 members of the Medical profession.

Dacoity in Mahim.

BOMBAY, December 17.

A dacoity is reported to have been committed last night at one Moghes house at Mahim which was carried out by a band of about 20 persons who decamped with property worth nearly Rs. 3000 including jewels and other wearing apparel. The dacoits carried some trunk boxes to Mahim beach with a view to breaking them open. Just then they were caught sight of by two police men who with the aid of another succeeded in arresting two of the gang who belong to Kamati class. Inquiries are proceeding.

Gerrymandering Franchise.

Wedgwood's Reply to Punjab Government.

CALCUTTA, December 17.

Col Wedgwood has published a lengthy reply to the Punjab Government communique regarding the charge of gerrymandering franchise and constituencies. Col. Wedgwood says that the Punjab Government defend the representative institutions which they have bestowed upon the Punjab by placing the responsibility on Lord Southborough's Committee on Parliament and on the Government of India. That is not defending the system, but a plaintive cry, of please Sir, it was not me Sir, it was my big elder brother. They know perfectly well that the details of which I complain were worked out by them actually against the advice of their own (Indian) Committee men and that these details Parliament could not check or alter against the wish and advice of the men on the spot. Col. Wedgwood then enumerates the points which according to him showed mistrust of the people.

(1) Increase of Communal representation showing mistrust of democracy.

(2) The stipulation that candidates must be voters and residents in their constituencies showing desire to limit the choice of electorates.

(3) Segregation of towns from surrounding country districts to prevent union showed mistrust.

(4) Giving special representation to largely imaginary landlords was done to secure safe seats for government.

(5) Franchise in secure country districts appeared to have been based on selective plan.

Col. Wedgwood then says:—I call all this gerrymandering and of a type that would have raised a blush on the face of eighteenth century borough managers. The Punjab Government may plead that their hands were forced as to one and two, but they made communal representation worse and they rejected much more tolerable reserved seat method adopted in Madras and Bombay. Other provincial Governments managed to change the undesirable residency qualification and the Punjab Government could have done so had they honestly wanted free representation. But the last paragraph of their defence requires a special word. Lala Harkishanlal and Duni Chand were by the rules and regulations made ineligible for election. I raised the point twice in the House of Commons and each time the Secretary of State regretted that the ex-convicts could not be allowed to stand. Then along comes Non-co-operation. There is a marked shortage of national candidates and Government must have some for appearance sake. Then and not till then do they discover that Harkishan Lal is a patriot and not a felon and they obtain for him the necessary dispensation. I beg then not to quote such conduct as shaming trust in the people.

Policy of Relentless Repression.

Delhi Leaders' Statement.

Crushing Reply to Authorities.

(ASSOCIATED PRESS.)

DELHI, December 17.

Hakim Mahomed Ajmal Khan, President, Provincial Khilafat Committee, Delhi, Dr. A. A. Ansari, President, Home Rule League, Delhi and Lala Pyari Lal, Ex-chairman, Reception Committee of the Provincial Political Conference, Delhi, have issued the following statement to the press:—By a notification dated the 9th December 1920 the Government have applied part 2 of the Criminal Law Amendment Act of 1908 and the Prevention of Seditious Meetings Act of 1911 to the province of Delhi. They have also declared the Asakiri Islamia, the Khilafat Volunteers, the Muslim Volunteers and Khuddamiawan corps to be unlawful Association under Part 2 of the Criminal Law Amendment Act. In a communique issued on the same day the Hon'ble the Chief Commissioner of Delhi has attempted to justify the unusually drastic steps taken and has been pleased to admit a number of assertions into his statement which are unsupported by facts. The exact features of the political situation of the province of Delhi which are the opposite of what they have been made appear in the said communique have, it is quite apparent, been made to suit the case which would provide a justification for the inauguration of the policy of relentless repression. The Associations whose activities have been declared unlawful have to the knowledge of the larger part of the population of Delhi conducted themselves in an exemplary manner throughout their existence and their patriotic services have been warmly appreciated by the people and on more than one occasion eulogised by responsible functionaries of the Government such as the City Magistrate of Delhi and the Deputy Commissioner of Hissar. The people of Delhi have on almost all occasions of public gatherings, religious and political processions and conferences, fires, private disputes and similar other occasions of public importance eagerly sought and availed themselves of their services in preference to the police. They have distinguished themselves on all such occasions and earned public approbation. They had undoubtedly become a serious menace to the continuance of corruption, molestation and high handedness by the police and were thus becoming almost intolerable to the so called maintainers of peace and order. It is utterly unfounded that their activities were being diverted into mischievous channels. On the contrary, on all occasions of any apprehension of the breach of peace the patriotic and selfless members of these associations have at great personal sacrifice taken noteworthy part in the maintenance of peace and order and the success of all public gatherings in Delhi has been very largely due to the zealous efforts of the said organisations working in association with the Home Rule League and the Delhi volunteer corps. There is no truth in the statement that these volunteers were ever employed to interfere with the attendance of students at schools and colleges and more lately with the exercise of the electoral rights by candidates for the Legislative body and the voters. On the other hand there are good grounds for believing that Government officers issued written orders to certain illiterate voters calling upon them to exercise their electoral right under official orders and threats of legal proceedings in the event of failure to do so. There is no ground for the allegation that volunteer organisations have been employed in attempts to secure social boycott and excommunication of individuals who have declined to accept the political programme of their promoters and with this object have adopted the peculiarly odious method of preventing or threatening to prevent the interment and funeral obsequies of those who continue to co-operate with the Government. In fact even on the occasions when considerable sections of the public assembled to demonstrate their feelings with respect to certain so called co-operators especially at the time of Khan Bahadur Abdul Abad's funeral obsequies, some members of some volunteer organisations did all they could to maintain peace and order as usual. To describe these noble spirited young men as city roughs or hoodlums is an unwarranted libel. The use of force whether by civilised soldiers like General Dyer and his associates of the Punjab atrocities with machine guns and bombs or by any section of the unarmed public must always be condemned in proportion to the degree of brutality or ferocity with which it is made and no exception can be made in favour of certain venement demonstrators in the Jumma Masjid the other day. But to foist the demonstrations of a certain section of the people upon disciplined volunteers who have always helped to keep rough elements in check is either to seek a pretext for suppressing the self organising instincts of a progressive society or to justify the Government's predisposition to embark upon a policy of indefensible coercion. However in view of the fact the civil disobedience has not yet been included in the programme of Non-co-operation and these corps have been disbanded with effect from the 11th December 1920. The reapplication of Seditious Meetings Act is indefensible. There is no ground for stating that class hatred has been preached in Delhi nor does it appear to be criminal to sympathise with the legitimate aspirations of Ireland or any other country. The Hon'ble the Chief Commissioner's Communique has furnished a remarkable illustration of the manner in which the alien Government magnifies and distorts facts to suit its end.

Muslim University. Inaugurating Ceremony.

ALIGARH, December 17.

While inaugurating the Muslim University this morning the Raja of Mahmudabad said with the establishment of Muslim University the revival of all old Islamic arts and sciences combined with modern science will take place. This university was in a true sense a National University and he was sure those who had severed their connection with the college would come to its door.

The Council of State. Standing Orders Published.

DELHI, December 17.

Standing orders for the Council of State has been published in the current issue of the "Gazette of India."

జూబులు

ఆంధ్ర విద్యాభివృద్ధి-మదనవల్లె.

అయ్యో, ఈ నెల 18 వ తేదీన సాయంత్రం 5 గంటలకు నైమిత్తికంగా జరిగిన సమావేశములో ప్రభుత్వ శాసనసభకు ఆంధ్ర విద్యాభివృద్ధి-మదనవల్లె అనే బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడింది.

ఇదంతా జరుగజేస్తున్న సమయంలో ఆంధ్ర విద్యాభివృద్ధి-మదనవల్లె అనే బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడింది.

ఈ బిల్లు సారాంశము క్రింది విధంగా ఉంది. ఆంధ్ర విద్యాభివృద్ధి-మదనవల్లె అనే బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడింది.

ప్రభుత్వ శాసనసభ.

కార్యదర్శి

పెన్నిన పంటలు.

అయ్యో, ఈ నెల 28, 24 తేదీన, ఇదంతా జరుగజేస్తున్న సమయంలో ఆంధ్ర విద్యాభివృద్ధి-మదనవల్లె అనే బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడింది.

దరఖాస్తులన్నియు, గౌరవ కార్యదర్శిగారికి పంపింపబడినవి.

ప్రభుత్వ శాసనసభ.

ఆంధ్ర విద్యాభివృద్ధి-మదనవల్లె.

అయ్యో, ఈ నెల 25 వ తేదీన ప్రారంభమైనది. పాఠశాలలలో భాగస్వామ్యము, నివాసములు, (ఉచితముగా) విద్యార్జన చేయబడును.

వేయవరకు వట్టాభి రామయ్య.

గౌరవ కార్యదర్శి.

అయ్యో, ఈ నెల 25 వ తేదీన ప్రారంభమైనది.

విద్యాభివృద్ధి-మదనవల్లె.

అయ్యో, మిత్రులారా, ఇదంతా జరుగజేస్తున్న సమయంలో ఆంధ్ర విద్యాభివృద్ధి-మదనవల్లె అనే బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడింది.

అయ్యో, ఈ నెల 28, 24 తేదీన, ఇదంతా జరుగజేస్తున్న సమయంలో ఆంధ్ర విద్యాభివృద్ధి-మదనవల్లె అనే బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడింది.

ప్రభుత్వ శాసనసభ.

అయ్యో, ఈ నెల 28, 24 తేదీన, ఇదంతా జరుగజేస్తున్న సమయంలో ఆంధ్ర విద్యాభివృద్ధి-మదనవల్లె అనే బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడింది.

అయ్యో, ఈ నెల 28, 24 తేదీన, ఇదంతా జరుగజేస్తున్న సమయంలో ఆంధ్ర విద్యాభివృద్ధి-మదనవల్లె అనే బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడింది.

అయ్యో, ఈ నెల 28, 24 తేదీన, ఇదంతా జరుగజేస్తున్న సమయంలో ఆంధ్ర విద్యాభివృద్ధి-మదనవల్లె అనే బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడింది.

నెల్లూరు ఆంధ్ర సభవారు

ఈ నెల 21 తేదీ మంగళవారం రాత్రి 9-30 లకు (మ.కో.టి ఏకాదశి ప్రదర్శనము)

ప్రకటన

పురపాలకుల ప్రదర్శనము.

NOTICE.

In the District Court of Anantapur. I. P. No. 25 OF 1920. Between : అర్జదారుడు:—మాకం అంజనేయులు.

ఇందువల్ల సకలమయిన జనులకు తెలియజేయడము చేయవలెను.

Table with 4 columns: పంట, నంబర్, యెల్లెంట్, తరం. (1) రీ, 111 C, 0.94, 7-1-0.

మ-రా-రా-ప్రీ, వకీలు బి. కాశీరావు, బి. ఏ. బి. యల్. గారి ఆఫీసునుండి అనంతపురం, 15-12-20.

నిఖిలభారత వర్షియాయుర్వేద

విద్యాపీఠపరీక్షలు

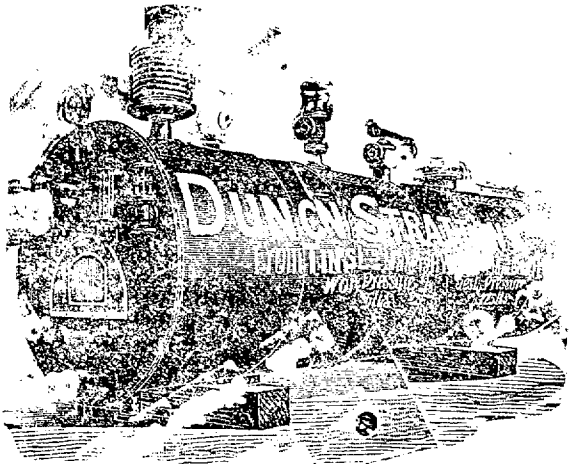
విద్యాపీఠపరీక్షలకు రాబోవు మార్చి నెలలో జరుగబడును.

- పరీక్షా ప్రశ్నాపత్రము. 1 ఆయుర్వేదాచార్య పరీక్షకు 10 2 ఆయుర్వేద వికారద 5 3 భిషక్ 5

DUNCAN STRATTON & Co.

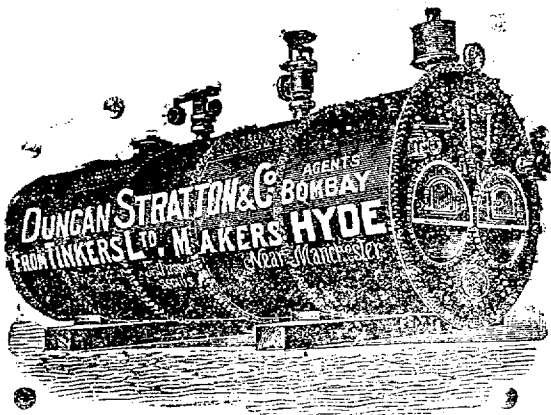
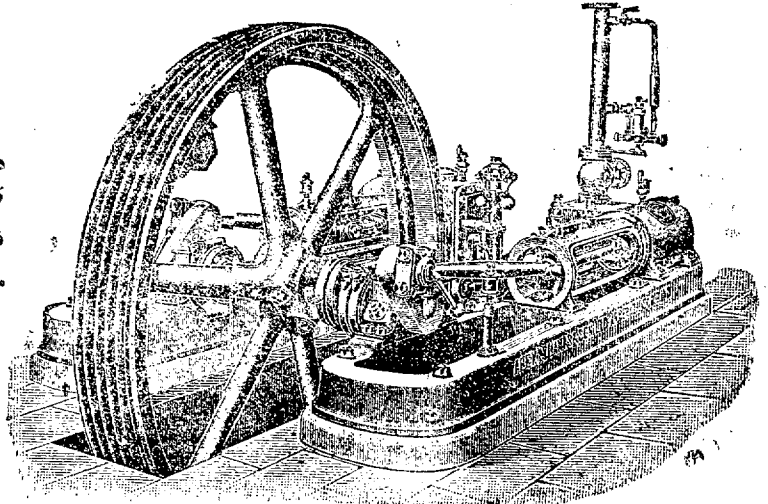
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ అండ్ కో.

ఎంజనీర్లు, మెషినరీ ఇంపోర్టర్లు, 9 మెరయిన్ వీధి, బొంబాయి.

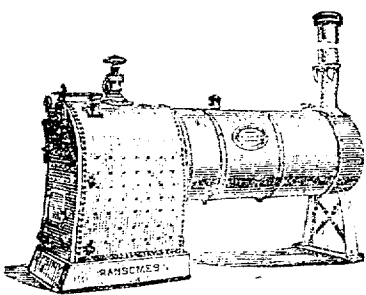
ప్రెస్ నుండి కార్బన్ బాయిలర్లు.

పొడవు 10 అడుగులు
మొదట 24 అడుగుల వరకు
జీరోనుండి — దేయా మేటరు
అ 4. మేటరు 6 అ. 6 అ. 6 అ.
తరగతి రేఖలను.
ప్రీంవర్షింగు మేటరు
80 పౌండుల మొదలు
160 పౌండుల వరకు ఉంటుంది.

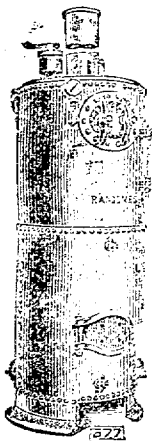

హైకాస్టెన్ బొంబాయిలర్లు.
పొడవు 20 అ. మొదలు 32 అ. వరకు ఉంటుంది.

దేయా మేటరు 6 అ. 6 అ. 6 అ. వరకు ఉంటుంది.
ప్రీంవర్షింగు మేటరు 100 పౌండుల మొదలు 250 పౌండుల వరకు ఉంటుంది.

లాకో మల్టిట్యూబుల్ బాయిలర్లు.
ప్రీంవర్షింగు మేటరు 80 పౌండుల మొదలు
100 పౌండుల, 120 పౌండుల, 150 పౌండుల వరకు ఉంటుంది.

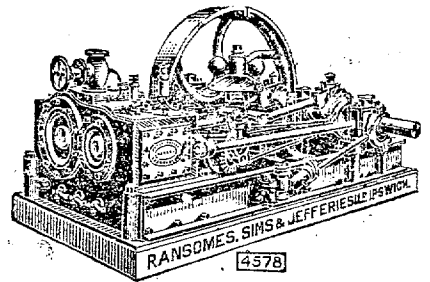
నర్సికల్ బాయిలర్లు.
ప్రీంవర్షింగు మేటరు 80 పౌండుల మొదలు 300 పౌండుల వరకు ఉంటుంది.

ఈ క్రింద తెలుసుకోవలసిన వాటిని
స్వయం చేయవచ్చు.

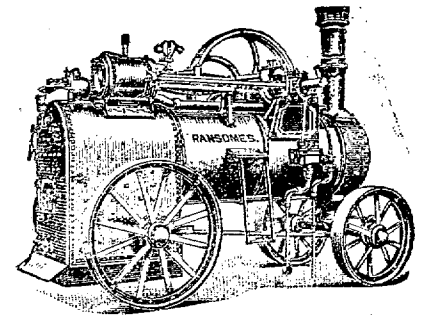
మాది బొంబాయి మెషినరీ, కార్బన్ బాయిలర్లు
మాది ప్రెస్సింగు మెషినరీ
మాది స్పిన్సింగు మెషినరీ
మాది మినింగు మెషినరీ
అన్ని రకాల స్టీమ్ ఎంజిన్లు
అన్ని రకాల స్టీమ్ బాయిలర్లు
కోల్డ్ వాటర్ మిల్లింగు మెషినరీ
మానవీయ మెషినరీ
మంచు గడ్డకలను మెషినరీ ప్రామాణిక
కట్టు బిల్డింగుల కోసం మెషినరీ కార్బన్
అన్ని రకాల పంపింగు మెషినరీలు
కాగిత, వస్త్రాలకు సంబంధించిన కార్బన్లు
కరెన్ట్ మానవ బలం అయిత్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ లైటింగు (ప్లాన్ట్) కార్బన్లు
శ్రమకు కర్మకాపు కార్బన్లు
స్టీమ్ షాఫ్టింగు, కంప్రెసింగు, వేగవంతమైన
కార్బన్ బలం అండ్ కాన్స్ట్రక్షన్ ఫర్మింగు.
కరెన్ట్ అన్ని రకాల సామాన్యము.

నైట్ బ్రెనెడ్ కాంపాండు
హిందూస్థాన్ ఎంజిన్లు.

(కాన్స్ట్రక్షన్ మొదలుండి పోస్ట్ ప్రింటింగు వరకు.)
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఎంజిన్లు కూడా గలవు.

హైస్పీడు కాంపాండు ఎంజిన్లు.

పోర్టబుల్ స్టీమ్ ఎంజిన్లు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
స్టీమ్ మోటరు 120 పౌండుల గలవి.
కాంపాండు — హై, లో, మెషన్ సిలిండరు.
స్టీమ్ మోటరు 150 పౌండుల గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలో యుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక
బెజవాడ (కృష్ణా జిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టోర్స్ ఇంపోర్టింగు కంపెనీ ప్రాప్రైటరు గారైన
మానేషల్ బావనయ్య గారి కై నను వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము.

దగ్గు, శైత్యము, కడిగిము, రొమ్ము కడిగిము, తలనొప్పి, వాయువు నొప్పులు, పోట్లు,
బెజుకులు, చిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.

చర్మంపై కప్పిలో నూనె తల తూ. 0—10—0; దబ్బా 1.5 తూ 5—12—0. పోస్టుభార్యులు కేలు.

అమృతాంజనం డి.పి. } 109, ఫ్రేరింగ్, బొంబాయి,
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

